

ser uavbrutt. Pålitelige observatører erklærer at nervøsiteten i Balkanhovedstedene vokser ytterst hurtig.

Kommentar. News Chronicles Moskva-korr. telegraferer: Likasom ved Stalingrad har den tyske overkommando fullstendig mislykkes i sine fortvilte anstrengelser for å bringe unnsetning. Forgjeves har von Mannstein kastet inn den ene panserdivisjonen etter den annen for om mulig å skape et øyeblikks pusterum. Den eneste gjenstående utveien synes nå å være å dra restene av sydfrent-armeene bak elven Bug så fort det kan skje og på den måten forkorte fronten endel. Krim-divisjonenes skjebne - for så vidt de ikke er evakuerte - ligger i vektsskålen. Øyeblikksbilledene fra den tysk retretten i syd gir i gjendrivelige beviser for at ledelsen har mistet kontrollen over store deler av fronten og at man nå arbeider etter parolen: Redde seg den som kan. Kraften i de russiske panserstøtene har berøvet tyskerne størsteparten av deres forråd og utrustning, og en reorganisering av avdelingene er neppe mulig i den nærmeste fremtid.

De tyske retrettveiene kantes av brennende ammunisjonslagre, levnetsmiddelforråd og tusenvis av vogner, maskingevær og annen utrustning. Tyske soldater har stupt av utmattelse langs veiene og lar seg villig ta tilfange. Retretten over steppene skjer i meget hurtig takt. Hurtige russiske motoriserte kolonner angriper de vikende tyskere fra alle hold, kutter av deres forbindelse, går til angrep mot flankene og store styrker trues med å isoleres. Jernbanen mellom Saporosje og Melitopol er rensert for tyskere og russiske amfibieavdelinger har forsert Dnjepr vest for Saporosje og stengt inne de tyske motstandslommer øst for Dnjepr-bøyningen.

Fronten forovrig. De russiske brohoder ved Perejaslav og Kiev blir ifølge de siste meldinger stadig utvidet. Der bindes virkningsfullt styrker som ellers vilde være istand til å angripe russernes høyre flank syd for Kremensjug. Tyskerne er også utsatt for et sterkt press ved Gornel, Orsja, Vitebsk og i Nevel-området.

I den nordre del av midtfronten har russerne erobret byen Surak Vitebski, som ligger ved Dvina, 40 km. nordøst for Vitebsk. Tyskerne hadde omdannet byen til en sterk, befestet forsvarstilling, og russerne måtte angripe den fra 6 forskjellige kanter før den falt.

Fasitt. Historien gjentar seg ikke - bedyrer Goebbels. Og dog - Napoleons tilbaketog i 1812 trer nå uvilkårlig fram i erindringen. Militar-kronikorene finner idag at ingen tegn bedrar og alle varsler taler med én tunge. Historien fra 1812 gjentar seg.

v v v v v v v

SVERIGE. Tyskland har underrettet den svenske regjering om at det ikke lenger kan garantere sikker fart for skip gjennom Skagerrak. Militære disposisjonar i Skagerrak gjør en slik garanti umulig. Dagens Nyheter skriver: Denne uheldige tilstand, som er ydmygende for et nøytralt land, kan ikke vare lenge.

"SANGEN TIL LIVET". De har kanskje lest Finn Halvorsens tospaltede, heseblesende reklame i "Aftenposten"? Som De ser er det fare på ferde. Teatergangsteren er ute for å redde noen hundretusener for sin kollega filmgangsteren. Det kan De forhindre!

NATIONALTHEATRET. Per Aabel, Jørn Ording og Harald Schwendsen sitter fremdeles arrestert på Viktoria Terrasse. Påkleder Gunnar Hermansen er overflyttet til Grini. Den 71 år gamle påklederske fru Hassel var også en stund arrestert, men ble løslatt omsider. Teatersjef Halfdan Christensen ble forleden dag hentet og måtte til forhør på terrassen. Han ble dog løslatt straks etter. Vi minnes daglig om hvor berettiget parolene er.

ORD FOR DAGEN. Hitler den 20. januar 1941: "Jeg har på forhånd regnet med enhver mulighet".

v v v v v v v

2 NOV. 1943

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 1/11-1943.

Duelt
Mando 9
Eksp. 1.11
Ark. 1943
57873
5712

SYDFRONTEN. Den 5. og den 8. arme rykker fram under besværlige forhold. Den 5. arme har tatt Mondragone. Den 8. armens venstre fløy har erobret Molise, har deretter foretatt en sidebevegelse, og står nå 15 km. fra en viktig veiforgrøning på Isernia-veien. Den møter et solid tysk forsvar. I avsnittet ved Trigno-elven har Montgomery opprettet ytterligere et brohode på den annen side, og nådd et punkt som ligger 10 km. fra veien til Vasto fra Isernia. Under fremrykning øst for Massico-høydene har den 5. arme inntatt et sted 8 km. fra veien til Venafro. Den 8. armens styrker ved kysten truer alvorlig San Salvo, et nøkkelpunkt for det tyske forsvaret i dette området. Rommel skal ha forsterket troppene i Trigno-området med 25.000 mann.

Mussolinis storverk ødelegges. Tyskerne har gitt ordre til at dammer, kanaler og pumpestasjoner ved de Pontinske sumper syd for Roma skal sprenges i luften. Speiderflygere rapporterer at flere av de kostbare anleggene allerede er lagt i ruiner. Det har kostet den fascistiske regjering milliarder av lire å dronere de Pontinske sumper, som engang var den ilde beryktede kilden for malariaspredende insekter. Hele dette veldige saneringsarbeidet holder på å spoleres, og dette vitner på sin måte om den brutaliseringen og fryktelige hensynsløsheten som preger krigføringen.

Fasitt. De allierte nærmer seg tyskerne sterke fjellinje på flere steder. Man kan ikke tale om noen bresje i tyskerne stilling ennå. Forberedelsene fortsetter. De italienske operasjonene tilhører sikkert de mest irriterende som noen arme har hatt å utføre. Tyskerne har trukket seg tilbake under de mest besværlige kamppermer uten å gi angriperne chanser til regelrette nappetak.

VESTFRONTEN. Mosquitofly bombet i Vest-Tyskland inatt.

ØSTFRONTEN. Blant de steder som er erobret av russerne befinner seg Konstantinovka, over 130 km. vest for Melitopol. Den ble erobret snau 4 døgn etter det store gjennombruddet mellom Saporosje og det Asovske hav. Andre erobrede byer er: Genitsjesk ved Sivasj-bukta, Novo-Trojtskoje, 16 km. nord for kysten av Sivasj og halvveis mellom Perekop og Genitsjesk, Verchny Rogatsjik, 38 km. syd for Nikopol, Tsjapljinka, 30 km. nord for Perekop og Novo-Aleksejeka, 18 km. nordvest for Genitsjesk. Novo-Aleksejevka er den siste fastlandsstasjon av betydning på jernbanen til Krim. Ifølge de siste meldinger står russerne 13 km. fra Perekop-eidet.

Over Nogaisk-steppen. Det russiske lynstøtet over Nogaisk-steppen er forsert med en gjennomsnittshastighet av over 40 km. i døgnet. Den sydlige armen i den kjempemessige omringningsmanøveren har praktisk talt sprengt de tyske armeene syd for elven i to isolerte deler. Ved innfartsveiene til Dnjeprs munding gjør tyskerne et fortvilet forsøk på å stanse den russiske stormfloden. De skraper sammen i rasende fart alle disponible tanks, kanoner, tropper og fly for å by en siste desperat motstand foran jernbanen som forbinde fastlandet med Krim over Dnjepr-deltaet. Denne jernbanen ligger allerede innenfor rekkevidden av det russiske artilleri.

Orkanen. De russiske divisjonene - veteranene fra Stalingrad - bryter fram med en naturkatastrofes overveldende kraft. Den dype forvirringen i de tyske geleddene etter den åndeløse retretten og mangelen på naturlige forsvarslinjer gjør det lite trolig at von Mannstein skal greie å stoppe russerne. Den russiske ildfronten drives ubarmhjertig mot Dnjepr-munding. Tyskerne kjemper med russiske panseravdelinger, flygende kolonner og kosakk-kavalleri dypt inne i sine linjer, og fronten er som et hav i orkan. Tusenvis av tyske soldater dekker slagmarkene og ligger i store hauger blant brennende tanks, panserbiler, forrådsbiler og forlatte kanoner.

Fangene kan ikke telles. Også nord for Krim gjør tyskerne et desperat forsøk på å sperre veien for russerne. Tyskerne løper her omkapp med tiden, da hver time betyr at troppstyrker som behøves

NAVN
slag
nordm
quis
r i r
sling
ordme
ster
r føy
ge be
Joha
n Wig
ustad
Einar
n Arv
På KN
være
n noe
ngret
et va
gange
enfab
i ver
N I D
ersti
hevd
ler n
mot t
felse
full
krie
slik
sc of
LØGN
et i
Det
yang
ver
rykte
ut ic
orden
unn
er la
hvi
TER
tære
a k
ndo
rtse
de
hsv
blod
erno
seg
ron.
Hiv
n vi
men
tt,
er f
r via
tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

TUFSEN.

I gamle dager het han Tufsen. Han har ingen lysende fortid. Han er i det hele tatt ikke noe lys. Det ble ikke sunget over hans vugge at han skulde bli kjernetropp i den europeiske vorden. Hans venner og bekjente tok ham sant å si for å være ikke så lite dum - ja rent ut sagt, det var virkelig mørkeloft i øverste etasje der. Hans forstand sto akkurat så stille som hans inntøker, og dette siste var beklagelig - det første Tufsen. Nå var han desverre heller ikke noe finanslys. Hans forsøk på å hjelpe på den bristende økonomi ble derfor nokså ubehjelpelige. De innskrenket seg til disposisjoner, som ikke hevet seg stort over å rapse i kassen. Det gikk ikke bra det heller, så Tufsen fikk finne seg i en smule degradering - så underlig en slik prosess enn kan høres ut om hans forfatning på forhånd.

Men så kom den nye tid, og den europeiske vordning satte inn. Da gikk det sannelig et lite lys opp for Tufsen. Dette var saker som han hadde på fornemmelsen at han kunde komme til å forstå. Han fikk forøvrig god hjelp av en som virkelig forstod seg på sakene, og som forstod seg på Tufsen. Ved en litt omstendelig prosess, som er noe dunkel for utenforstående, ble Tufsen omvendt. Det ble pusset opp det aller nødvendigste på mørkeloftet, og gjennom gløtten i takgluggen fikk Tufsen øye på en stripe av den milde storgermanske himmel. Den så i hans øyne ut til å kunne bringe manna. Og så ble stakkars Tufsen kampfelle Tufsen... og ved Hitler og Wotan og litt "snillrik" innretning kom virkelig mannaen dalende ned fra den germanske himmel. Nå er kampfelle Tufsen forholdsvis velberget. Han behøver ikke å rapse i altfor smått lenger. Større muligheter har åpnet seg, og kampfelle Tufsen har lært ikke så lite om hvordan man utnytter den. Det ser utrolig ut for våre øyne, men faktum er at stakkars Tufsen i utgaven kampfelle Tufsen idag tilhører eliten av Norges ungdom.

Nå er han ikke den mann at han står fast for ord. Han har fått verdensanskuelse. Den er noe oppblandet med privat forvirring, men det gjør den ikke mindre brukbar. Hvis man spør kampfelle Tufsen om hvorfor det er nødvendig med all denne politiske forfulgelsen, så svarer han at det kommer av all sabotasjen. Spør man så hvorfor det er så meget sabotasje, så er svaret at det er en liten klikk av vestkantjessinger som driver motstand mot nyordningen, fordi de er betalte engelske agenter. Den lett herlige selvmotivisjonen i svarene er Tufsen ikke oppmerksom på. Tufsen vet ikke hva selvmotivisjoner er.

Forøvrig står det nå så store japanske flystyrker ved Kanalen at invasjonen i England kan begynne imorgen. Det har Tufsen fra beste kilde, fra en av sine veninner, som også er veninne med en tysk offiser (litt for intim synes nok Tufsen, men noe må en jo ofre for folkefelleskapet). Tufsen hvisker når han i all fortrolighet meddele oss slike strategiske hemmeligheter.

Noen vil kanskje spørre om hva Tufsen egentlig gjør. Tja, han arbeider på nyordningen. Han tilhører claquen og klikken. Han hilser germansk og er trofast mot føreren. Han driver svartebørs med vrakrestene fra jedeforretningenes skibbrudd. Han representerer det statsberende partiet og gjenreiser Norge. Nøyere må De ikke spørre, for nøyaktigere svar kan De ikke få. De får være tilfreds med å vite at han er en god representant for "de brede lag" av eliten. Etter som en kommer oppover blir det værre. Dumheten blir mindre påtagelig, tovet antar mere Goebbelske former, smålurvetheten viker for kjeltringeaktighet i større format, og vi finner - de skyldige. Dem skal vi holde øye med. Tufsen er det ikke så nøye med. En knallende kilevink i sin tid vil være tilstrekkelig til å nyordne lapskausen i Tufsens øverste etasje tilbake til den opprinnelige og ufarlige tilstand.

TYSKLAND GÅR SISTE RUNDE.

Gunnar Thorstenson Pihl har skrevet en bok "Tyskland går sista ronden", utkommet hos Bonnier. Han har diverse kraftige saker å by på. Han skriver at vareknappheten i Tyskland er så stor at det nesten ikke fins noen ting å få kjøpt, at den oppvoksende slektens seksualmoral viser en betenkelig utarting, at ubekvemme generaler og offiserer er blitt utsatt for en brå død, og han påstår endog at det virkelig har hendt at tyske offiserer har skutt på Hitler i hovedkvarteret.

Det sentrale i boken er forfatterens peiling på dypt gjennom den tyske hjemmefronten. Den store massen av det tyske folket lever sitt liv i slov apati. Det lykkens rike som nasistene malte ut f.eks. for småborgerne har ikke innfunnet seg. Krigens påkjenninger er følelige for alle. Bare partikoryfeene kan gjøre tilvarelsen tålelig og bekvem. Bonderne søgner under det harde slitet, som for det meste faller på kvinnenens skuldrer. De 14 millioner utenlandske arbeidere opptrer ofte direkte utfordrende og må behandles forsiktig. Krigstrettheten er almindelig. Da en høyere offiser i juni måned gjorde en reise i nord og vest motte han innenfor alle samfundsklasser det samme utsket: La oss få slutt på krigen og nasismen.

Stalingradkatastrofen rystet tilliten til Hitler. Det var ikke bare generalene, som alltid hadde frarådet det russiske eventyret og som krevde hensyn til militære muligheter og ikke bare til Hitlers prestisjekrav, som gjennomskuet svindelen. Men generalene var de som grep reddende inn og det ikke bare hva rettet angår. De hindret Hitler fra å tale ved partiets tiårsjubileum. Det var for risikabelt å sende føreren opp på talerstolen i den tilstand han befant seg. Hans livlærer betegner den som mano-depressive forstyrrelser. Goebbels' propaganda hadde et svara strev med å bortforklare og avlede oppmerksomheten. I de mest halvbrekkelige saltomortaler slo partikampanjen til retrett fra salersfanfarer til appellene om utholdenhet og standhaftighet. Bolsjevikfaren ble malt på vegger i de grølleste farver, og som toppen på denne forloyethetens trafikk står navnet Katyn. Forfatteren sier at denne "affaren" dog ikke hadde den tilsiktede virkning på hjemmefronten men "dro bort som en tynn røyk". Goebbels skrek seg hes, gestapo gjorde sine rassistar, og det fantes bare en som hadde folkets øre, Göring.

Tillitskrisen etter Stalingrad er siden skjerpet attersom motgangene har hopet seg opp. Hva skal det nå bli til? Forfatteren tar opp dette spørsmålet i siste kapittel og han svarer absolutt uten å nøle: "Den indre fronten i Tyskland kommer til å sprekke". Himmler og SS kan utskyte det ennå en tid, men lavinen er satt i bevegelse. Påkjenningene på hjemmefronten er slike at det fins ikke noe folk i verden som kan stå ut med dem. Den dagen må komme da livsdriften blir så sterk at den ikke lenger lar seg dempe, selv av den dypeste apati. Hva som da kan hende kan ingen forutsi.

Tyskland står overfor fullbyrøelsen av en uunngåelig skjebne. Nasismen har ført Tyskland til avgrunnens rand, og det fins ikke en levende sjel i verden som har noen medlidenhet med det. Nasistene har handlet slik at Tyskland står helt uten venner. Det er et trøstesløst syn forfatteren åpner for det tredje riket. Dets skjebnevei munnar ut i oppløsning - i ingenting. Men det tyske folket er drevet dit at i dets øyne kan det ikke skje noe som er verre enn de livsbetingelser som hersker nå. Nasismen har drevet tyskerne ut i livsløse og fortvilelse.

vvv vVv vVv

"SÅNGEN TIL LIVET". Else Budde har sine yndlinger blant frontkjempere og hirdfolk. I Skien laget hun skandale fordi det ikke ble gjort nok stas av henne. Både i Skien og Porsgrunn følger publikum parolen om å boykotte filmen. OSLO FØLGER OGSÅ PAROLEN!

.....000.....

NAVNE

slag

nordn

quis

r i r

sling

ordme

ster

r føy

ge be

Joha

n Wig

ustad

Einar

n Arv

PÅ KN

være

n noe

ngrep

et va

gange

enfab

l ver

N I D

ersti

hevd

ler m

mot u

følsø

full

krie

slin

sc og

LØGI

et i

Dot

vang

ver s

rykte

ut fo

orden

unn

er k

hvil

TER

tære

å k

nde

rtse

de

nsve

blod

erne

seg

ron.

Hit

n vi

men

tt,

er v

tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

mer enn godt, kan trekkes i sikkerhet før sperringen ved Perekop definitivt slås igjen og bare den vanskelige retrettveien over havet står til forføyning. Fangene strømmer nå mot de russiske linjene i et antall som gjør det umulig å telle dem, sier News Chronicles korrespondent. Her og der overgir hele kompanier seg med alt sitt utstyr, og Hitlers hektiske påstand om at den tyske soldaten står der han er blitt stillet, viser seg som en blodig ironi. Krasnaja Svesda melder om stillingen på Krim at det hersker den største forvirring blant tyskerne der. Den eneste gjestående jernbanen til Odessa er full av overbelastede tog. Krigskorrespondenter til Moskva-avisene meddeler at det erobrede krigsbytte strekker til for å utruste en hel armé.

Mallon Berislav og Kherson presses tyskerne ut i de bunnløse sumpmarkene på Dnjeprs sydbredd. Lenger oppe står Saporosje-divisjonene ca. 2 mil nord for Nikopol. Byen trues fra nord og syd. Mel-lom Dnjepr og Sivasj-bukta går fremrykningen med stormskritt.

Slaget om Dnjepr-buen. Sovjet-troppene i Dnjepr-buen har nådd punkter over 130 km. vest for Kremensjug. Rasende kamper utkjempes i traktene omkring Krivoj Rog og Apostolovo. Kussarne kjem-per i Krivoj Rogs nordlige og østlige utkanter, og garnisonens stilling beskrives som fortvilet. Både ved Krivoj Rog og ved Apostolovo forsvarer tyskerne seg med en avsidighet som grenser til den rene selvedelaggelse. News Chronicles korr. skildrer dobbeltslaget ved Krivoj Rog - Apostolovo som avgjørende for tyskernes skjebne foran elven Bug. Den voldsomme tyske motstanden står i direkte forhold til den overhengende fare som de tyske arméene på sydfronten svever i. De fryktelige blod-ofrene synes ikke lenger å spille noen rolle i det desperate forsøket på å bringe iallfall endel av von Mansteins arméer i sikkerhet.

fasitt. Det kan nå betraktes som en kjensgjerning at den 6. og den 17. tyske armé og den 1. panserarmé har lidd et avgjørende nederlag i felttoget i Syd-Russland. Tyskerne vil kunne redde en-dal av troppene, men størsteparten av deres materiell må anses tapt. Alt det som befinner seg syd og øst for nedre Dnjepr og det som befinner seg på Krim, er allerede tapt. I bakgrunden står den truende situasjonen på Balkan, som allerede er så vaklende at det bare trenges et kraftig puff for å få den til å styrte sammen. Det er dette problemet som den tyske generalstab for tiden arbeider med dag og natt. Men selv den tyske generalstab kan ikke spinne uten ull.

vvv vVv vvv

DETTE ER N.S. En kveld forliden kom politisjef Egil Y. Olbjørn gående i Akersgaten og skulde inn i Statspolitiet kontor. Utenfor porten sto tilfeldigvis en eldre herre. Politisjefen stanser opp og noterer hans navn idet han finner at herren virker mistenkkelig. Dagen etter kommer den el-dre herre opp på kontoret til politisjefen for å få nærmere forklaring. Her treffer han adjutanten, som ber ham sitte og vente, idet "generalen" er ute et øyeblikk. Omsider kommer Olbjørn inn, gjen-kjenner den eldre herremannen men farer inn på sitt eget kontor uten et ord. Adjutanten går inn og forklarer at det sitter en mann og venter: "General" Olbjørn farer opp hvit i ansiktet og roper: "De må ikke si at jeg er generalen. Den herremannen er ute for å skyte meg. Arrester ham!" Mannen ble arrestert og sitter fremdeles inne uten å vite hvorfor.

Dette er den sort nervøsitet som fører rett til forfølgelsesvanvidd. Bare vant og se!

MOSKVA-KONFERANSEN har drøftet inngående de forholdsregler som vil bli tatt for å forkorte kri-gen mot Tyskland. Bestemte militære aksjoner ble diskutert, og vedtak ble truffet med dette for øye. Forberedelser til iverksettelse av dem er allerede igang nå grunnlag av et nært militært samarbeid.

ORD FOR DAGEN. Tyskland er i nød på grunn av massenes blinde tro og ledelsens grenseløse in-kompetanse. (Hitler, Mein Kampf, opplag 1923).

vvv vVv vvv

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 3/11-1943.

SYDFRONTEN. Den 5. armé har etter harde kamper trengt inn i tyskernes nye forsvarslinjer ved Massico-høyden i vest. Etter 3 døgns forbitrede kamper er tyskerne fordrevet fra Teano. Teano var utbygget til en av hjørnesteinene i tyskernes nye frontlinje. De allierte har dermed slått en far-lig brasje i de tyske stillingene på sentralavsnittet, og den 5. armé rykker fram mot Venafro, som er en annen nøkkelstilling i det tyske forsvarssystemet. Teano ble forsvart av avdelinger fra Hermann Göring-divisjonen, som like til det siste bød fortvilet motstand.

Britiske tropper har gjort fremgang på venstre fløy og har erobret byen Casanova, ca. 13 km. fra kysten. Fortropper står her mindre enn 10 km. fra elven Garigliano. Tyskerne har satt området syd for Garigliano under vann og forbereder seg på å møte de allierte ved denne naturlige barriere.

Den 8. armé har presset tyskerne tilbake i det fjellendte terrenget nord for Trigno. fasitt. De alliertes fremrykning på sentralavsnittet har øket i tempo, mens den 5. og den 8. armé fremdeles støter på hard motstand og vanskelige terrengforhold på begge fløyene. De siste ter-rengvindinger på den venstre fløyen har rystet de tyske forsvarslinjene, og den 5. armé står ved randen av den sletten som fører nordover til Garigliano.

ITALIA. Korrespondenter i Napoli melder om en politisk krise som muligens vil føre til at kong Victor Emanuel abdiserer. Krisen er knyttet til forsøkene på å rekonstruere Badoglio's regje-ning på bred basis.

U.S.A. raid mot Østerrike. Kraftige styrker av tyske amerikanske bombefly fra det nordvestafri-anske flyvåpen rettet tirsdag et angrep mot Messerschmidt-fabrikken i Wiener-Neustadt. Angrepet ble utført av en styrke som er dannet utelukkende for å angripe Sydøst-Europa fra baser i Middelhavs-området. Det er den 15. amr. flystyrke under kommando av generaløyntnant Spaatz.

TYRKIA. Den tyrkiske utenriksminister Menemendjoglo er avreist til Cairo for å samtale med utenriksminister Eden. Han ledsages av den britiske ambassader i Ankara, sir Hugh Knatchbull-Hugesson.

VESTFRONTEN. Den største styrke svære amerikanske bombefly som noensinne har deltatt i en an-elt operasjon fra Storbritannia angrep onsdag mål i Nordvest-Tyskland. Bombeflyene ble støttet av et stort antall amr. jagere. Nærmere enkeltheter foreligger ikke.

Middelstore amerikanske bombefly eskortert av Spitfires bombet onsdag tyske flyplasser i Frankrike.

Britiske bombefly utførte i oktober måned 9 store angrep mot Tyskland og kastet over 13.000 tonn bomber. Amerikanske bombefly kastet i oktober måned over 5.500 tonn over Tyskland og tysk-okupert område. Amerikanerne ødela 784 tyske fly og mistet selv 176 maskiner. 250 tyske bombefly kom inn over den engelske kyst i løpet av oktober.

U.S.A. produserte 8.362 fly i oktober måned, derav det største antall større bombefly som er produsert på en måned.

ØSTERRIKE. Svenska Dagbladets korr. i Bern telegraferer at over hele Østerrike har Moskva-konferansens erklæring om Østerrikes uavhengighet vakt den største oppsikt. Mange østerrikere som setter seg til motverge mot nasistene, føler at deres time er nær. Ubekreftede meldinger går ut på at det allerede har funnet sted demonstrasjoner i Wien og andre steder. Meldingene legger til at tyske styrker i all hast har sammenkalt en konferanse for å diskutere problemer vedrørende Østerrike. En østerrikske quisling, Kaltenbrunner, sies å ha strammet kontrollen over sine landsmenn. Man-SS-tropper er allerede kommet til Østerrike.

vvv vVv vvv

NAVNE
slag
nord
quis
r
sling
ordme
ster
r
ge be
Joha
n Wig
ustad
Einar
n Arv
På KN
være
n noe
ngrep
et va
gange
enfab
l ver
N I D
erstr
hevd
ler n
mot t
fols
full
kris
slip
sc o
LØG
et i
Dot
yanga
ver
rykte
ut fo
orden
unn
er k
bvi
TER
tære
a k
nde
rtse
de
nsve
blod
erne
seg
ron.
Hit
n vi
men
tt,
er
r via
tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motverge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

DETTE ER N.S.

Ernærings-situasjonen er for øyeblikket meget foruroligende i byene sørpå. De rasjoneringsmyndighetene som N.S. har tilsatt, står i sin uualighet og servilitet overfor tyskerne fullstendig hjelpeløse, og denne hjelpeløshet kommer stadig tydeligere fram i N.S.-pressen. Fritt Folk har flere ganger vært inne på elendigheten, og i avisene rundt om i landet skrives det bl.a. om gemytten som er kommet i kok etc. Fiskefillet er borte og begynner snart å bli en like sjelden vare som kjøttet, som ikke har vært utdelt siden i sommer. Grønnsakene er mere eller mindre vekke og skummet melken er en sjelden luksus. Her i Oslo offentliggjorde den anonyme "fungerende formann" i Oslo Forsyningsnemnd den 16. oktober en melding om at det skal frigis klippfisk, saltet fiskefillet, tørrfisk og tørrfiskmel til tyve middager i tidsrummet 15. oktober - 15. november. Meget forsiktig gjorde han husadrene oppmerksom på at den frigitte fisken ikke skal brukes til dyrefor. Under disse forhold våget ikke tyskerne å holde sin vanlige "hosttakkefest" på Universitetsplassen i høst. HALVOR

Farlig angiver Grosserer Hans Holtet, Bekkefaret, Ullern, er fastløst angiver for "Kirkedepartementet". Holtets hovedoppgave består i å reise rundt til nazi-prestene som kurrer for Skancke og Feyling. Holtet er kjent som en av lederne i det nasistiske "Kristen søpling". Han opererer meget sammen med sin kone, som er en søster av kjøperassistenta Hordis Harris Aall.

Sjefen for "Foregården" er innlagt på Psykiatrisk avd. Ullevål sykehus.

Hirsmarinesjefen. Denne prominente representant for N.S. slo til billettøren på Bygdøy-bussen, da denne ba om å få se "sjefens" månedskort.

I siste nummer av Polititidende ble 10 norske SS folk (N.S.) etterlyst.

Bjarne Smith-Berg ble nylig dømt til 1 måneders fengsel for svindel med brannevinskort. I sin tid ble denne mann sammen med "operasanger" Henrik Dahl ansatt ved Arbeidskontoret for utskrivning til "nasjonal arbeidsinnsats". Da det nå ikke er fengselsplass så Bjarne Smith-Berg straks kan begynne soningen av straffen, er han mott fram igjen på Arbeidskontoret og fortsetter å skrive ut til arbeidsinnsats. Vi er ikke i tvil om at denne saken da er i de rette hender.

I Harstad bilte nylig politimester Lian og frontkjemper Langbakk i fylla ut for en kat. Begga ble reddet av tyskerne. Langbakk var tidligere sjef for forsyningsnemnda i Troms. Lian er kjent for å ha vært med på å bryte seg inn på statens tollager i Harstad sammen med hærden, hvor de forsynte seg rikelig med tobakk.

Hirdens våpenopplæring viser seg å bli en dyr affære for staten. Det var opprinnelig bevilget kroner 200,000 på statsbudsjettet til dette formål. Disse pengene er for lenge siden oppbrukt. Nå forlanger hirdintendanten ytterligere kroner 200,000 til hirdens våpenopplæring, da han ikke engang har penger nok til å fullføre det kurset som nå er i gang.

Julestiltalning på Slottet. "Ministerpresidenten" har fastsatt at det skal holdes "kirkeleg råds-møte" på Oslo slott den 3. desember år. Disse kirkelege råds-møter er en nasistisk oppfinnelse, som skal tre i stedet for de tidligere bispemøter. Det er quisling selv som assisterer under slike "råds-møter" med Frøyland og de andre "biskoper" som bisittere. Råds-møtet ifjor var meget vellykket. Det ble avsluttet med en dundrende fyllefest på Bristol. Vinmonopolet stillet sine beste varer til disposisjon for "råds-møtets" medlemmer ifjor. De har sikkert ikke mindre behov for stimulans i år. Vi går ut fra at Blessing Dahle og Haga ikke vil være dårligere karer enn sine forgjengere som begersvingere.

.....000.....

KULTURFRONTEN

I et intervju med "Hedemarkingen" (27/10 -43) uttaler "byråsjef" Boeck i Teaterdirektoratet om turneer: "... Det er som kjent Teaterdirektoratet som gir tillatelse til turneer nå, og byråsjefen peker i denne forbindelse på at alle turneer nå også må forplikte seg til å spille på arbeidsplassene rundt om i landet. Når turneplanen settes opp, må med andre ord de bestemte arbeidsplasser innpasses i reiseplanen, som settes opp i samarbeid med en organisasjon som heter "Sol i arbeidet" og tar seg av underholdningen på arbeidsplassene".

Her har vi igjen et kraftig bevis på hvor farlig det er å gi nasistene lillefingeren. Teaterturneene blir uten videre et ledd i en hjemlig "Kraft durch Freude" organisasjon, og de skuespillere som har vært uforsiktede nok til å søke turnetillatelse, skal på denne måten lures inn i nasistenes garn.

Gode norske skuespillere må ikke innlate seg på engasjementer som de ikke er strengt forpliktet til etter faste teaterkontrakter - enten det gjelder offentlig oppløsting, film eller turneer. Etter Teaterdirektoratets erklæring om "Sol i arbeidet" bør de igangværende turneer avbrytes så snart det er praktisk gjorlig. Nye turneer må ikke forberedes. De blir i så fall boykottet. Hale vårt kulturliv fylker seg nå i en isfront mot undertrykkernes. Konsertsalene tomes. Dikterne tier, Den eneste lyd som bryter tausheten, blir fuglesangen fra Kulturdeppet.

Arne Erkedal Søn påstår at det var overfylt hus på Filharmoniskes populærkonserter sist torsdag. Vår observatør kan fastslå at en tredjedel av salen var besatt.

v v v v v v v v

PENGETINNSAMLINGER. Det samles for tiden inn penger til mange forskjellige formål. En gylden regel bør det imidlertid være for alle bidragsyttere at de ikke gir bidrag til ukjente personer. Det kunne være provokasjon. Fra enkelte hold har det også vært forsøkt tegnet tildels store beløp til fremme av sarinteresser etter krigen. Det er usmakelig at enkelte grupper innen hjemmefronten benytter den goodwill de har opparbeidet seg i den nasjonale fronten til den slags transaksjoner. Våre bidragsyttere er i øyeblikket sikkert sterkt nok belastet.

De frie aviser må ikke benyttes som innsamlingsobjekter. De utdeles gratis og er ingen salgsvare. Når en avis trenger økonomisk støtte, vil anmodning herom bli inntatt i avisen.

MOSKVA-KONFERANSEN

Et offisielt kommunike er utferdiget om Moskva-konferansens resultater. De kan kortfattet gjengis i følgende punkter:

1. Det er fattet beslutninger om de forholdsregler som skal tas for å forkorte krigen mot Tyskland. Bestemte militære operasjoner er drøftet, beslutninger er fattet og grunnlaget er lagt for intimt militært samarbeid i fremtiden. Det hissig debaterte spørsmål om tidspunktet for de alliertes annen front er trått mere i bakgrunnen etter at de repsektive lands militære resurser er fremlagt og de planene som kan baseres på dette, er diskutert.
2. Det nuværende samarbeid skal fortsette også i etterkrigsperioden med det formål å fremme nasjonenes politiske, økonomiske og sosiale velferd.
3. Betingelsesløs kapitulasjon er vedtatt som et felles krav til alle de forente nasjoners fiender.
4. Dokumentene omfatter fire særskilte erklæringer som angår: a. Samarbeidet etter krigen. b. Opprettelsen av et særskilt alliert råd for å drøfte behandlingen av Italia. c. Annerkjennelsen av Østerrike som selvstendig stat. d. Avstraffelse av krigsforbryterne.
5. Som en praktisk konsekvens av beslutningen om å utvide de alliertes samarbeid under og

NAVNE
slag
nordn
quis
r i r
sling
ordme
ster
r føy
ge be
Joha
n Wig
ustad
Einar
n Arv
PÅ KN
være
n noe
ngrop
et va
gange
onfab
l ver
N I D
ersti
hevd
ler n
mot t
fols
full
kri
slip
sc og
LØGN
et i
Dot
yanga
ver
rykte
ut fo
crdes
unn
er k
hvil
TER
tære
a k
ndo
rtse
del
hsve
blod
erno
seg
ren
Hit
n vi
men
tt,
er
r via
tykker

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

etter krigen vil en europeisk rådgivende kommisjon bli opprettet så snart som mulig i London. Den skal bestå av representanter for Amerika, England og Russland. Den skal være et praktisk virkende organ av militærpolitisk karakter.

Kommentarene er meget optimistiske i London. Kjernen i dem er at den fremtidige fred i Europa og i verden nå kan betraktes som sikrere enn noensinne hittil under krigen.

v v v v v

ØSTFRONTEN. Den røde hær har passert Perekop-eidet på sin stormarsj vestover og sperringen over Eidet er i orden. Byen Perekop er erobret og Skadovsk, 65 km. vest for Perekop er også inntatt. De russiske hovedstyrker står mindre enn 40 km. fra Kherson.

Andre avdelinger av den røde hær har etter erobringen av Perekop trengt inn over den smale Landtungen og sto mandag kveld ca. 10 km. syd for Perekop. Armjansk, som ligger omtrent halvveis på Perekop-neset, er erobret. Tyskerne har lidd enorme tap. Bare under kampene om innfartsveiene til Krim har russerne tatt over 6.000 fanger. Nord for Krim ble en stor tysk styrke avskåret og enten drøvet ut i Sivasj-sjøen, eller tatt tilfange. Det er nå bare en vei vekk fra Krim for tyskerne og de 30.000 rumenere, og det er sjøveien.

Nord for Krim kontrollere den røde arme nå over 10.000 kvkm. av den veldige Nogaisk-stappen og har nådd fram til Dnjepr på en 80 km. bred front. Russerne frigjorde tirsdag over 70 byer i et av sine hurtigste fremstøt i denne krigen. Den største er Kakhovka, som ligger rett overfor Berislav ved Dnjepr. Under forsøket på å redde seg over til Berislav falt eller druknet tusenvis av tyskere, og enorme mengder utstyr ble etterlatt. Syd for Kakhovka har russerne inntatt Britani, som ligger 50 km. fra Kherson.

Ved Nikopol lukker den russiske frontlinjen seg stadig hardere rundt det verdifulle grubedistriktet. Tyskerne ved Nikopol trues med omringning og en melding sier at de har begynt å evakuere byen. Tyskerne har systematisk forsøkt å ødelagge grubeanleggene ved Nikopol, som det har kostet dem store ofre å sette i orden etter den frivillige russiske ødeleggelsen.

I Dnjepr-buen fortsetter det kjempemessige tilintetgjørelses- og materialslaget ved Krivoj Rog og Apostolovo uten at det er kommet til noen avgjørelse. Det er kjempet i over en uke, og begge parter kaster stadig nye panser- og infanteriavdelinger i ilden. Den smale "flaskehalsen" ved Apostolovo - tyskernes eneste gjenstående retrettvei fra Dnjeprbuen - presses ubønhørlig sammen.

NY FORSVARSLINJE. Nye rapporter gir for hånden at tyskerne forbereder den neste forsvarslinjen ved Bug. Det pågår omfattende forsvarsforholdsregler og tropper og krigsmateriell hopet opp.

Fasitt. Hele det tyske forsvarssystemet mellom Krim og Dnjeprs nedre løp er definitivt styrt sammen, og restene av de slagne tyske armeer forsøker å ta seg over elven eller presses ned på Krim. Kampen langs nedre Dnjepr er sannsynligvis over om et par dager. Den røde hær har avansert 240 km. på 10 dager. News Chronicles korrespondent, Paul Winterton, skriver: Den røde hærs felttog i syd utvikler seg storartet. De mest optimistiske spådommer er gått i oppfyllelse. Syd for Dnjepr er fiendens motstand fullstendig knust. Panikken vokser fra time til time blant restene av det som engang var en stor hær.

v v v v v

ORD FOR DAGEN. Den 18. august 1942 sa tysk kringkasting: Sovjet-Unionen er åpenbart ikke mere i den stilling at den kan yde motstand mot den tyske krigsmaskinen. Den tro at Russland kan endre stillingen til sin fordel er et slag i ansiktet på den sunne menneskeforstand.

v v v v v

10 NOV. 1943

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 5/11-1943.

SYDFRONTEN. De allierte armeer i Italia rykker nå fram langs hele linjen.

Vestavsnittet. Tyskernes høyre fløy er revet helt opp av britiske styrker som avanserer på kystveien, som over Garigliano fører til Roma. Avdelinger av den 5. arme har nådd munningen av denne elven. Sletten syd for elven beherskes helt av de amerikanske styrkene. Massico-fjellene og San Crocefjellene kontrolleres fullstendig av den 5. arme.

Midtfronten. Den 8. arme erobret torsdag Isernia. Der har dermed slått en farlig bresje også i tyskernes midterste frontavsnitt. Fra Isernia går gode veier til Roma og til vest- og østkysten. De allierte behersker hele Volturnos øvre løp og har rykket fram til utkantene av byen Venafro. Når denne byen faller, er den tyske sentralfronten på det nærmeste brutt sammen.

Østavsnittet. Etter at tyskernes høyre fløy er revet opp, og etter at bresjen i sentralfronten er slått ved Isernia, er tyskernes stilling ved Adriaterhavet blitt kritisk. Her har den 8. arme erobret San Salvo, som er et nøkkelpunkt for det tyske forsvaret i dette området. Den rykker nå videre tross sterk motstand og truer med å omringe garnisonen i havnebyen Vasto, som er det østlige ankerfestet i den tyske forsvarslinjen. Elven Trigno er overskredet på mange nye steder, og nye sterke brohoder er utbygget.

Fasitt. Fronten er nå kommet i bevegelse i et omfang som kan sammenlignes med det som gikk foran for gjennombruddet ved Volturno. Den varslede omringningen mot Roma holder på å bli en skremmende virkelighet for tyskerne. De alliertes front skytes fram på en strekning av 150 km., og tyskerne fordrives metodisk fra sin forsvarslinje nr. 2 på den italienske halvøya.

VESTFRONTEN. I løpet av 24 hektiske timer fra onsdag til torsdag har betydelig over 2.000 bombe og jagerfly vart inn over tysk område og kastet over 4.000 spreng- og brannbomber.

Målet for amerikanernes kjemperaid mot Vest-Tyskland på onsdag var Wilhelmshafen. Det deltok ca. 500 bombefly og like mange jagerfly. Tapene var oppsiktsvekkende små, idet bare 5 bombefly ble skutt ned. 34 tyske jagerfly ble ødelagt. Atlantic opplyser at antallet av hjemløse går opp i 12.000, mens antallet av døde i løpet av de første 12 timer var 1.300.

Bare få timer etter at over 1.000 amerikanske bombe- og jagerfly var vendt tilbake til sine baser etter masseraiden mot Wilhelmshafen startet ytterligere 1.000 fly til et ytterst heftig angrep mot Düsseldorf og Köln. Hovedmålet var Düsseldorf. Angrepet var uhyre konsentrert, idet over 2.000 tonn ble kastet i løpet av 25 minutter, d.v.s. over 80 tonn pr. minutt, hvilket er ny rekord for RAF. På flymilitært hold i London antar man at dette angrepet har ødelagt den siste tredjedel av Düsseldorf, og at byen nå kan strykes av kartet. Atlantic opplyser at over 34.000 mennesker er blitt hjemløse, mange av dem for 3. og 4. gang. Det tyske luftvernpolitiet opplyser at antallet av døde er over 2.300. Mål i Rhinland og Ruhr ble bombet samme natt. 19 bombefly savnes etter nattens opr.

Amerikanske flygende festninger og Liberatorfly eskortert av jagerfly angrep mål i Vest-Tyskland fredag ettermiddag. Marauderfly med Spitfire-eskorte angrep mål i Nord-Frankrike. Nærmere ankeltheter foreligger ennå ikke. Mosquitos angrep mål i Vest-Tyskland natt til fredag med tap av 4 maskiner.

FINLAND. Ifølge Svensk Socialdemokraten har dr. Paasikivi fått ordre av den finske regjeringen om å holde seg klar for å fly til Moskva. Dr. Paasikivi ledet de finske fredsforhandlingene med Sovjet etter vinterkrigen. Paasikivi blir formodentlig ledsaget av den finske sendemann i Stockholm Gripenberg, og den finske sosialminister Fagerholm.

v v v v v

NAVNE

slag

nord

quis

r i r

sling

ordme

ster

r føy

ge be

Joha

n Wig

ustad

Einar

n Arv

PÅ KN

være

n noe

ngrep

et va

gange

enfab

l ver

N I D

erstr

hevd

ler m

mot t

fols

full

krig

slip

sc og

LØGN

ot i

Det

yang

ver

rykte

ut id

orden

unn

er k

hvil

NER

tære

å k

nde

rtse

de

hsve

blod

erno

seg

ron.

Hit

n vi

men

tt,

er,

r via

tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

DETTE ER N.S.

Else Buddes navn var tidligere forholdsvis ukjent. Hendes "chronique scandaleuse" fastslår følgende: Hun er nå 23 år og skilt fra en eldre kapellmester, som hun ble gift med i 17 års alderen. Allerede på meget tidligere tidspunkt avslørte hun seg som et erotisk labilt individ, som vandret fra mann til mann. Ifjor hadde hun opphold på Hotell Nobel i Oslo, hvor hun levde sammen med den tyske tjener Martin Kremer, som da var ansatt på Deutsches Theater. Informator opplyser at sene i det værelset sjelden rakk å bli kalde. I flere selskaper har hun graid å skeie totalt ut, og for ikke lenge siden "gikk hun i clinch" i et stort selskap bak et forheng, mens gjestene forevrig turet omkring. For de som skulde krysse hendes vei er det bare å gå på, men vi avslutter her, idet vi understreker at dette ikke er den mest kompromiterende del av Else Buddes vita.

Nordland Variete. Dette norsklingende navn er valgt på den tyske varietescene i tidligere Det Norske Teaters sal på St. Olavs plass 1. Høle foretaket er tysk og ledelsens norske stråmann er kjeltringen og (selvfølgelig) N.S. mannen Jack Tender. Han har de vanlige kvalifikasjoner som går igjen blant N.S. spissene. I sin ungdom forsøkte han med alltid sviktende held å stikke hodet fram som kabaretkunstner og i andre bransjer. Men alltid er han blitt skjævet vekk på grunn av uvelighet og underslag. Oppnavnet "Dame-Jack" berør han med rette. I 1924 forsøkte han seg som leder av en kabaret på gamle Casinos scene, og her forsøkte han seg også som konferensier. Det endte med pipekonsert og latter. Slik bar det fremetter med underslag og fandskap til han ble kvalifisert etter den 9. april 1940 som en slags sekretar i Norsk Rikskringkasting. Her laget han den ene fiaskoen etter den annen. Til slutt ble han avskjediget. Mankoen i kassen var blitt for stor. Ja, slik har tyskerne deroppe på Nordland Variete fått en kvalifisert leder.

.....000..... KRIGSFORBRYTELSE KLASSE A 1.

Den 27. mai 1942 løste et par ukjente menn noen skudd mot Heinrich Heydrichs bil. Han ble hardt skadet, og han døde den 4. juni. Heydrich var rikspolitiets leder for generalguvernementet Bohmen-Mähren, som er en nyordnet betegnelse for Tjekkosllovakia. Heydrich var den typiske representanten for voldsretningen i det tyske politiet og sto også for mange av sine kollegar som en blodhund par excellence.

Nå kan man faktisk med fullstendig sikkerhet konstatere at Heydrich ble myrdet av sine egne. Mordet ble organisert av tre høyere politioffiserer, som etter å ha "samlet i lader" i generalguvernementet, kom hjem og da måtte avstå størstedelen av sin "eiendom" til Heydrich. Heydrich anvendte sine kunnskaper til utpresning. Da det ble klart at de hadde hevet seg ved å myrde rikspolitiets leder, ble 2 av dem henrettet. Den tredje begikk selvmord.

Tjekkerne fikk skylden. Det sammenlagte antallet av offisielt meddelte henrettelser etter attentatet overstiger 1,600. Blant dem var alle menn i de to tjekkiske byer Lidice og Lecaky. Byene ble jevnet med jorden, og kvinnene og barna ble deporterte. Blant de øvrige henrettede var fremforalt offiserer i den tidligere tjekkoslovakiske hær, professorer og tjenestemenn i ministeriene. Hvor mange tjekkere som virkelig ble henrettet, kan ingen si. Jo - Himmler vet det. (Kommentar: Se OPD FOR DAGEN).

v v v v v

DIVERSE NYHETER.

Rykter fra Tyskland. I den siste uken har iherdige rykter via reisende fra Tyskland til Sverige hevdet at det er utbrudt alvorlige uroligheter i Berlin og flere andre steder i

Tyskland. Som følge herav skal det være proklamert unntagelsestilstand i Berlin og ca. 40 andre tyske byer.

Tyrkias holdning. En forsiktig men bestemt og målbevisst endring i den tyrkiske regjeringens holdning er trått fram i den siste tid. Den endrede holdningen ble utvetydig markert i en tale av president Inonu. Presidenten understreket ikke lenger Tyrkias nøytralitetspolitikk men uttalte derimot den tyrkiske regjeringens håp om at sivilisasjonen og menneskeligheten skal seire i denne krigen. Blant tilhørerne befant seg den tyske ambassadør i Ankara, von Papen. Presidenten sa bl.a.: "Vi ser morgengryet til en lykkeligere tid og til en alminnelig befrielse i solidariteten hos dem som bærer det store ansvaret å tjene sivilisasjonens sak". Presidenten lot også forstå at han antok at krigen vilde være slutt neste år.

Kongekrisen i Italia. Sforza og Croce, som representerer antifascistiske partikoalisjoner, erklærer at de og deres partier ikke kan delta i noen regjering under Victor Emanuel. Uten disse menn kan Badoglio ikke skape en bredere basis for sin regjering. Kongens fascistiske fortid understrekes, og kronprins Umberto godtas heller ikke. Londonpressen kan aldrig holde seg helt alvorlig når Victor Emanuel er på tapetet. Den følger krisen med munter interesse.

Finnland. Det har vært mange rykter i omlop i London om Finland i de siste dager. De stemmer ikke overens, og hvis man spør om Finnlands utsikter nå, møtes man på offisielt hold bare med iskald taushet eller med en gjentagelse av den samme erklæring som før: Finland skulde ha handlet da det ennå var en chance. Finland må vende seg direkte til Moskva.

Krigens varighet. Den oppfatningen sprer seg stadig mer i London at de vestallierte planlegger en militæraksjon, som blir en verdig parallell til russernes ved nedre Dnjepr. I følge News Chronicle skal Stalin ha erklært til sine gjester ved konferansen at den røde hær horetter kommer til å kjempe videre uten avbrytelse til den ytterste grensen for sine stadig voksende resurser. Krigen kan ennå bli hard, men langvarig blir den ikke, såsant de allierte ikke begår utilgivelige feil.

Sammenbrudd i Tyskland? Følgende Londonkommentar er en par uker gammel, men aktuell nok! Mens mulighetene for en tysk katastrofe av muligens langt større omfang enn Stalingrad nå synes å foreligge i Dnjeprbuen og tar fastere form for hver dag som går, viser man i London en påtagelig tendens til å sysselsette seg med spørsmålet om hvor lenge Tyskland kan holde ut.

Den forestående årsdagen for våpens-tilstanden i 1918 er en kjærkommen anledning til britiske spekulasjoner om tidspunktet for det tyske sammenbruddet, som anses for en gitt sak. Man advarer imidlertid mot å drive parallellen med forrige krig for langt, og den røde tråden i samtlige kommentarer er at Tyskland etter all sansynlighet denne gangen kommer til å holde ut adskillig lenger.

Det som i første rekke har skapt interesse for forholdene i Tyskland er de mange vitnesbyrd om den synkende tyske krigsmoralen, som blir lagt fram av de hjemvendte britiske krigsinvalidene. Ifølge disse hersker det ingen tvil om at størstedelen av tyskerne er krigstrette, men at oljen som holder det tredje rikets krigsmaskineri i gang, er effektiv, fordi den er bygget på terror. Denne er så godt organisert at eventuelle fredslengtende tyskere ikke tør si sin mening. - Advarsler mot altfor optimistisk syn på den tyske indre frontens sammenbrudd forekommer i rikt mon, og Times erklærer således at man i motsetning til forrige krig ikke kan regne med den indre oppløsningen, som var en medvirkende årsak til nederlaget i 1918. Det er tvert i mot en alminnelig oppfatning, sier Times, at ingen kloft eksisterer mellom krigsmakten og partiet. Generalstaben skal nærmest glede seg over den Himmlerske jernneven på hjemmefronten, for derved vil chansene for en forlenget forsvarskrig økes.

v v v v v

NAVNE:
slag
nord
quis
r i r
sling
ordme
ster
r føy
ge be
Johan
n Wlg
ustad
Einar
n Arv
PÅ KN
være
n noe
ngrep
et va
gange
enfab
i ver
N I D
erstr
hevd
ler m
mot t
folsk
full
kri
sli
sc og
LØGN
ot i
Dot
yanga
ver s
rykte
ut fo
crder
unn a
er ka
hvil
TER O
tære
a kn
nde
rtse
de
hsve
blod
erno
seg
ren.
Hit
n vi
men
tt,
er,
r via
tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

POLEN. Den polske innenriksminister i London opplyser at nye massehenrettelser har funnet sted i Polen. 82 gisler ble skutt i Karsjava den 25. oktober. Lignende meldinger foreligger fra flere andre polske byer. Det ser ut til at tyskerne bare tenker på å tilføye det polske folket så stor skade som mulig mens det ennå står i deres makt, sier innenriksministeren. (Kommentar se ORD FOR DWGEN).

ØSTFRONTEN. Situasjonen er nå den at hele østbredden av Dnjepr helt ned til munningen er besatt av russiske tropper, skriver Den Røde Stjerne idag. Bare noen få kilometer skiller de russiske troppene i Alesjki fra Kherson på vestbredden av Dnjepr. En stor tysk styrke ble omringet og tilintetgjort på sandbankene vest for Kherson. Sprengte tyske divisjoner er kastet ut i de endeløse sumpmarkene ovenfor og syd for Kherson.

Finale syd for Dnjepr. Det sovjet-russiske informasjonsbyrå meddeler at tilintetgjørelses- og forfølgesslaget over Nogaiskeppen syd for nedre Dnjepr praktisk talt er avsluttet, og at den brennende og røykdekkede sletten er det eneste som vitner om den skjebnesvangre kamp som her er utkjempet. Store skarer av skrikende fugler flakser nå over slagmarkene, hvor kampbuldrer har lagt seg. Russerne er iferd med å rense opp de få gjenstående motstandslommene. Imidlertid samlas tropper og krigsmateriell for å forsere elven. Etter oppfatningen i militær-kretser er dette forestående.

Krim. Restene av den 17. tyske arme og dessuten 30.000 rumenere presses sammen på Krim. Russerne har runset store strekninger av jernbanelinjen mot Sevastopol og Kertsj. Krigskorr. rapporter viser at slaget om Krim raser med stor voldsomhet og med de tysk-rumenske troppene på defensiven.

Dnjepr-buen. Ved oppmarsjen på Dnjeprs sydbredd og forberedelsen til overgang er det skapt en farlig trussel i ryggen på de tyskerne som holder stillingene mellom Nikopol, -postolovo-Krivoj Rog. Nord for Krivoj Rog bølger kampene fram og tilbake med stadig større ofre i menneskap og materiell. Tyskerne har intensivert sine motangrep, idet en sovjet-russisk kolonne, som er på vei mot det indre av Dnjepr-buen fra Dnjepropetrovsk, truer med å omslutte von Mannsteins høyre fløy på Krivoj Rog-fronten. Denne sovjet-russiske kolonne står mindre enn 50 km. nordvest for Krivoj Rog.

Fronten forøvrig. Russerne har erobret to av de nordlige forsteder til Kiev, og de behersker nå jernbanen nordfra gjennom forstedene inn i Kiev. Byen Dmyer, 40 km. nordvest for Kiev, er erobret. - I Nevel-området erobret russerne torsdag over 70 steder i et nytt fremstøt som har bragt den røde arme til et punkt 96 km. fra den polske grensen.

Oppgjør. Offisielt meldes fra Moskva: I 4 måneders russisk sommer- og høstoffsiv er 350.000 kvkm. sovjetterritorium befridd. På den nesten 2.000 km. lange fronten har den røde arme rykket fram fra 290 til 432 km. og gjenerobret 33.000 steder, derav 162 byer. De tyske tap går opp til 900.000 døde og 98.000 fanger. 144 divisjoner, derav 28 panser- eller motoriserte divisjoner er revet opp. Tilsammen har tyskerne i disse 4 måneder mistet 2.700.000 mann i døde, sårede og fanger.

Fasitt. Slaget om Vest-Ukraina er trått inn i en ny fase. Interessen konsentreres nå om de sammenstøt som ventes ved Bugs nedre løp. En stor omringningsbevegelse avtegner seg i området ved nedre Dnjepr fra nord og øst med havnebyen Nikolaev ved Bugs utløp i Svartehavet som retningspunkt. Her holder en ny "flaskehals" på å danne seg med stor hurtighet.

ORD FOR DWGEN. Goebbels sa i tysk kringkasting den 10. desember 1940: "Det skulde være interessant å treffe et eneste menneske som kan bevise at der Führer eller den nasjonalsosialistiske bevegelse har gitt en eneste ordre som ikke er i overensstemmelse med Kristi lære om at man skal elske sin neste."

vvv vlv vvv

10 NOV. 1943

LONDON NYTT
Særtrykk den 8. november 1943

OM BEHANDLINGEN AV KRIGSFORBRYTERE I NORGE.

Moskvakonferansen fattet beslutninger om behandlingen av krigsforbrytere i de okkuperte land. I dens budskap til de okkuperte land heter det: "Krigsforbryterne skal ikke slippe unna. Hvis de forsøker det, vil de bli forfulgt til de mest avsidesliggende steder på jordkloden og bli utlevert til anklagerne, som vil sørge for at rettferdigheten skjer fyldest".

Utenriksminister Trygve Lie berørte denne uttalelse i en erklæring til den britiske, amerikanske og russiske pressen. Han sa: "Det er selvsagt at de avtaler som er offentliggjort, vil bli mottatt med den største tilfredshet av alle norske, særlig hjemme i Norge. Storbritannias, Sovjetsamveldets og De forente Staters erklæring om å gjøre alt i deres makt for å påskynde Kasi-Tysklands nederlag og løftet om at krigsforbryterne ikke skal unnsnippe sin straff vil vekke særlig glede hos norske. Den faste beslutning om å fortsette samarbeidet etter krigen og den sterke bekjennelse til demokratiske prinsipper vil styrke nordmennenes vilje til å kjempe ikke bare for å slå aksemaktene, men for å gjøre sitt til å bygge opp en ny og bedre verden".

I sending fra London den 3. november ble spørsmålet om behandlingen av krigsforbrytere i Norge gjort til gjenstand for følgende kommentar:

Moskvakonferansens budskap til de okkuperte land er en tale som vil bli forstått. Krigsforbryterne er et ganske annet problem denne gang enn de var i forrige verdenskrig. De tyske nasister fulgt av italienske fascister og japanske militarister - har ikke bare sluppet krigens redsler løs med velberåd hug og etter omhyggelige forberedelser. De har gjort planmessig forberedte forbrytelser til en del av sin krigføring. Deres spesialutdannede forbrytere - gestapo og SS - har overalt fulgt i Wehrmachts og Luftwaffes spor. Mordene, torturen, masseterroren er en del av hitlers krigføring, beregnet på å knekke den motstanden som ligger utenfor de militære operasjoners rekkevidde. Denne delen av krigen var forberedt og planlagt like omhyggelig som det militære felttoget, for det var på denne måten at Europas folk skulde tvinges til endelig underkastelse under herrefolket.

I erklæringen fra Moskvakonferansen heter det: "De som er ansvarlig for eller har tatt del i grusomheter, massakrer og henrettelser, skal sendes tilbake til de land hvor disse ugjerninger er begått for å bli dømt og straffet i henhold til lovene i disse land".

Tyskernes og quislingenes forbrytelser i Norge rammes av norske lover, men de straffer som lovene fastsetter var beregnet på fredelige forhold. Strafferne sto ikke i forhold til de forbrytelser som ble begått under okkupasjonen. Derfor ble det allerede den 3. oktober 1941 bestemt i statsråd at dødsstraff også etter krigens slutt kan idømmes for landsforræderi og for forbrytelser mot Norges sikkerhet og selvstendighet. Noen måneder senere, den 22. januar 1942 ble det i en ny kongelig anordning bestemt at isteden for livsvarig fengsel kan dødsstraff idømmes for forbrytelser mot hederligheten, mot den personlige frihet og mot liv, legeme og helse. Tyskerne og quislingene kan ikke med det minste skinn av rett henvise til sin såkalte lovgivning under okkupasjonstiden. Denne rammes i likhet med deres andre gjerninger såvel av grunnloven som av straffelovens bestemmelser. Lovbestemmelsene er altså klare. Når det gjelder å skaffe bevismateriale for å få forbryterne dømt, er arbeidet i full gang.

Terboven, Rediess og quisling har gjennom sine offentlige proklamasjoner om henrettelser og skytning av gisler fjernet en hver tittel om ansvaret for disse mord. Hver eneste en som har medvirket til utførelsen av mordene - fra dommerne til soldatene i eksekusjonspeletongene-

NAVNE
slag
nordm
quis
r i r
sling
ordme
ster
r føy
ge be
Joha
n Wig
ustad
Einar
n Arv
PÅ KN
være
n noe
ngrop
et va
gange
enfab
l ver
N I D
erstu
hevd
ler n
mot t
fols
full
kria
slik
sc of
LØGN
ot i
Dot
yanga
ver s
rykte
ut fo
orden
unn a
er ka
hvil
TER O
tære
å kr
nde
rtse
de
hsvet
blod
erne
seg
ren.
Hit
n vil
men
tt,
er,
vild
tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

NAVN: ...slag, nordm, quis, er i r, sling, nordme, stor, er føy, rge be, Joha, n Wig, ustad, Einar, n Arv, PÅ KN, være, n noe, ngrop, Oct va, gange, enfab, l var, N I D, erstr, hevd, ler n, mot t, felse, full, krig, slip, se og, LØGN, ot i, Dot, yang, ver s, rykte, ut fo, order, unn e, er la, hvil, IER C, tære, a kn, nde, rtse, de, nsve, blod, erno, seg, ren, Hit, n vil, men, tt, er, r via, tykker.

må også ta sin del av ansvaret. Den norske regjering har ennvidere i sin besittelse en lang rekke vitnesbyrd om tortur og mishandlinger i fengsler og konsentrasjonsleirer. Navnene på mange av bødlerne er kjent. Et eget kontor i London arbeider med å samle inn bevismaterialet til oppgjøret. I Norge blir gestapo og deres medhjelpere fulgt av våkne øyne fra dag til dag, og intet vil bli glemt.

Mange tyskere som er ansvarlige for eller har begått forbrytelser i Norge, har oppgjør i vente også i andre land. Det er i Norge begått uhyrlige grusomheter mot f.eks. russiske og jugoslaviske krigsfanger, forbrytelser som disse lands myndigheter vil være interessert i. Et internasjonalt samarbeid er nødvendig.

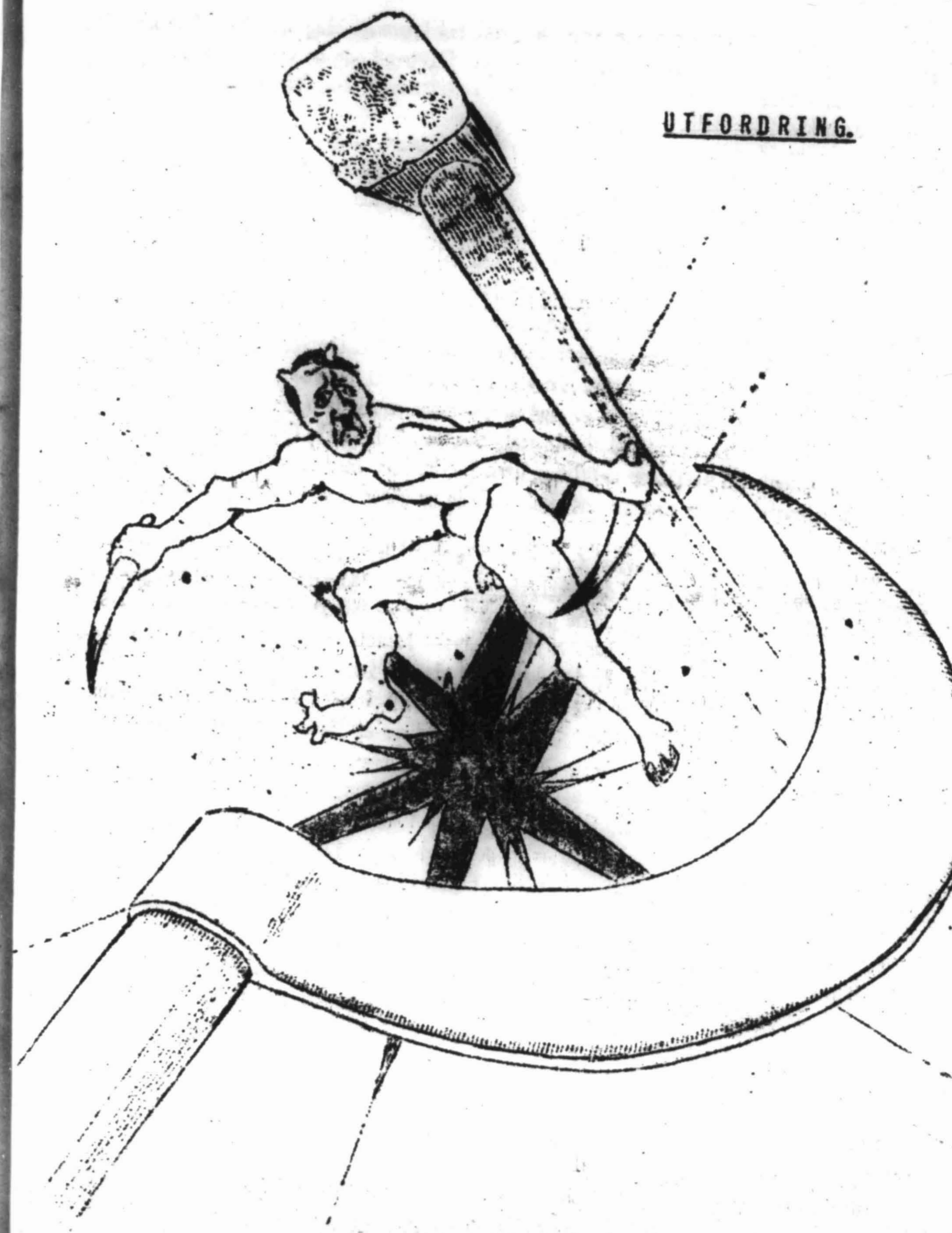
Det første skritt til dette samarbeid ble tatt i januar 1942, da representanter for okkuperte land i Europa, deriblant Norge, underskrev en felleserklæring, som er offentliggjort i London, om at krigsforbryterne er å betrakte som kriminelle forbrytere, slik at de skyldige og ansvarlige vil bli etterakt og overlatt til rett og dom uansett stilling og nasjonalitet. Det videre arbeid med de praktiske spørsmål for at disse beslutninger skal bli satt ut i livet resulterte i at den 21. oktober i år ble besluttet å opprette en internasjonal kommisjon i London for å undersøke krigsforbrytelsene. Den britiske lordkansler, sir John Simon, ledet det møtet som fattet dette vedtaket. Det deltok representanter for Storbritania, De forente Stater, China og 14 andre land, deriblant Norge. Opprettelsen av kommisjonen ble hilst med stor glede i den engelske pressen, men det ble påpekt at det var en svakhet at Russland ikke var med i dette arbeidet. Moskvakonferansen har rådet bot på denne svakhet. Det heter til slutt i erklæringen fra Moskva: "De forbrytelser som ikke kan lokaliseres til noe bestemt geografisk sted, skal pådømmes av de allierte i fellesskap.

Men det er ikke nok bare å ha løvbestedelsene klare. Vi trenger maktmidler for å gripe forbryterne. Dette blir en viktig oppgave for de norske politistyrker som nå organiseres utenfor landet. Meddelelsen om at disse styrker er under oppbygning er gitt i forbindelse med utnevnelsen av statsadvokat Andreas Aulie til rikspolisjef eller øverste sjef for alt norsk politi. Denne stillingen er opprettet fordi det under gjenerobringen av Norge vil være nødvendig å ha en fagmessig sentralisert ledelse av politiet. Det vil være en stor fordel for Norge at vi kan opprettholde ro og orden med norske maktmidler, som kan sørge for at lov og rett håndheves og at alle som har utnyttet okkupasjonstiden på en forbrytersk måte uten opphold må bli grepet og straffet. Noe nærmere om de norske politistyrker kan ikke meddeles på det nuværende tidspunkt, men de vil bli tilstrekkelig sterke til å gjennomføre de oppgaver som de er utsatt til. Det er også vedtatt bestemmelser som vil gi politiet anledning til å opptre med myndighet og styrke.

Norge står altså godt forberedt til å sette beslutningene fra Moskvakonferansen om straff for krigsforbryterne i verk når tiden kommer. Hele den kamp det norske folk har ført under okkupasjonen - overgrepene og terroren - har ikke svekket rettsbegrepene hos det norske folket, men tvert i mot skapt en dypere forståelse for hva den personlige sikkerhet og lov og rett betyr. Dette vil bli den positive bakgrunnen for oppgjøret med krigsforbryterne. Krigsforbrytelsene er en del av Hitlers krigføring - de er sprunget direkte ut av den nasistiske ideologi. Først når krigsforbryterne er grepet og straffet og den ånd de representerer er utryddet, kan vi si at vi har vunnet denne krigen.

vv vv vv

UTFORDRING.

Hvem er den arme djevel som her gjør den siste fortvilte sats til sitt dødssprang - til sitt sprang i døden? Hans dekorum er vekk. Den dype skyggen av militarluen skjuler ikke lenger gremmelsen, desperasjonen, galskapen og den psykopatiske hjertjansen. Morderpjaltene er revet av ham og propagandaklumpfoto.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

gir ingen sats i det tomme rum. Hammeren er hevet til knusende slag over hans "ensomme tinninger". Sigdens lynende blink gjør sitt dødssnitt mot hans "livsrum", og en stjerne av uforutsett orden smadrer hans fotfeste til atomer. Mot denne orkan av trussler skal han verge seg med kniver som drypper av uskyldiges blod.

Dette er Adolf Hitler, det tyske folkets fører i snart 11 år, "verdens mest geniale felt-herre", mannen som regnet med alle muligheter. "Ich habe jede denkbare Möglichkeit einkalkuliert!" Dette er han som i vildt overmot utfordret verdens største militærmakt til en tre måneders lynkrig. Verdenshistoriens avsluttet tåpeligste utfordring.

Hva skjedde? Han traff på en motstander, som holdt fast ved sin politiske ideologi, og som mot lynangrepet satte det totale forsvaret. Dette totale forsvaret skydde intet middel. I kampen på russisk jord er alt ofret, som mennesker kan ofre. Furor germanicus fant sin mester og overmann i en forsvarsvilje som ble hentet fra et stort og mektig folks innerste marg. Den ble stålsatt av motgangen og nederlagene. Den ble pisket opp til lidenskapens vildeste eksaltasjon - av Hitler! Den ble svartet og svidd av røyken fra tusen avsviddede byer. Den flammet i blodig fanatisme over ruinene av Stalingrad, Leningrad, Charkov, Melitopol, Orel og Kiev. Den ble badet og rensset i blodet fra millioner uskyldige ofre for Hitlers mordbander. Den ble drevet ut i hevns og gjengjeldelsens avgrunn ved ødelæggelsen av generasjoners arbeid - og hvilket arbeid!

Slik gikk det troll og djævlør og demoner i ord - i Hitlers ord. Faren fra øst, som han manet og besverget fram i sin vilde maktlyst, ble en fare. "Korstoget" ble et tog for å hente det tyske folket ennå et kors og denne gangen det siste og tyngste - nederlagets, det endelige nederlagets kors. Til dette kors er nå det tyske folkets overspente og sinnssyke maktlyst og maktdrømmer naglet til døden, og fra denne død gis det ingen oppstandelse.

De russiske soldater stormer med ånden i halsen fremad mot vest. Brannrøyken driver dem i øynene om dagen, og ildskjøret fra deres brennende byer og landsbyer viser dem vei om natten. Ennå har den motoriserte kolonne drivmidler. Den går på tiende dagen og natten. Soldatenes ressurser av krefter og utholdenhet er oppbrukt. Og dog... det ligger en by der fremme, en liten by, "bare" 5,000 mennesker. Men disse fem tusen blir i natt drevet vestover. De som går østover blir skutt. Hitleristenes sprengpatruljer legger ladningene til rette i byen nå i disse timer. Partisanerne har meldt det. Da fins det ennå en vilje, ennå et oppkomme av desperat beslutning, som ennå en gang jager sovjetunionens soldater fram. 5,000 menneskeliv og en russisk by skal reddes i natt.

Tilhører alt dette regnestykket? Teller dette med i oppgjøret med krigsforbryterne? Dette er regnestykket. Det vil være uendelig livsfjernt og meget, meget tåpelig å glemme den Åsgårdsrei, hva sier vi? - Den orkan av hevns og gjengjeldelsens demoner som snart når sitt mål - Tysklands grenser og over dem!

Hvem har skylden? Vi svarer med en moderat manns ord. Dr. Benesj har sagt: "Hvis ikke påstanden om at tyskerne er ansvarlige for Hitler blir en akseptert sannhet, da blir all organisert eksistens umulig".

Hammerens knusende slag faller. Sigdens blodige høst tynner ut det nasistiske ukruttet.

SOVJETSTJERNEN ER STELLA VICTORIAE!

Opp alle nasis bundne treller
Opp I som Hitler knuget har!
Nå drønner det av rettens velde
TIL SISTE KAMP DET GJØRES KLAR!

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 8/11-1943.

SYDFRONTEN. Fremrykningen fortsetter over hele fronten, og viktige erobringer er gjort.

Østavsnittet. Den 8. arme har erobret havnebyen Vasto ved Adriaterhavet. Cesano, som ligger inne i landet på veien mellom Vasto og Isernia er også erobret. Fremrykningen er deretter fortsatt over elven Finello, og den 8. arme nærmer seg nå elven Sangro, hvor man ventet at tyskerne vil gjøre det neste forsøk på å stanse de allierte.

Midtfronten. Den 5. arme har erobret Venafro og andre strategisk viktige stillinger, deriblant de mindre byer Cupello, Palmoli og Tuffillo. Terrengvinningene er konsoliderte under voldsomme kamper på vestsiden av Apenninene. Den 5. arme angriper her de tyske stillingene nord for Venafro.

Vestavsnittet. Terrengvinningene er her særlig markert ved at tropper fra den 5. arme har gått over elven Garigliano. Både britiske og amerikanske tropper står nå ved Garigliano, og tyskerne faller så hurtig tilbake at de etterlater seg meget tung utrustning. Tyskerne har gått i nye forsvarsstillinger nord for Garigliano. 2 kilometer nord for elven har de bygget ut Minturno til en ny nøkkelstilling. Bak Minturno og Garigliano hever seg det 1.500 meter høye Auruncifjellet, hvor tyskernes artilleri er gått i stilling.

Den allierte luftoffensiven mot tyskernes troppekonsentrasjoner og etappeveier fortsetter med usvekket kraft over hele fronten. Større flyangrep er rettet mot tyskernes organisasjonssentra bak den nåværende fronten, således mot Ancona, og flere angrep er også gått over Adriaterhavet.

Fasitt. Etter Venafros og Vastos fall er tyskernes forsvarslinje nr. 2 på den italienske halvøya brutt sammen, og retretten mot Roma fortsetter.

PAVESTATEN. I det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika ble det opplyst søndag at undersøkelser viser at ingen allierte bombefly var over Pavestaten natt til lørdag, da 4 store bomber ble kastet ned der. Den italienske befolkning er tidligere varslet av de allierte om at tyskerne er i besiddelse av bomber av britisk opprinnelse, og at det ikke vil være noen overraskelse om tyskerne i et beleilig øyeblikk selv angrep Roma og ga det utseende av at de allierte har utført bombingene radio fredag. I ordren heter det: Alle som har kjenskap til at tyske soldater holder seg skjult eller blir gitt husly eller annen hjelp må gi opplysninger om dette til den nærmeste tyske garnison. De som unnlater å etterkomme denne ordre, blir straffet med døden eller tvangsarbeid.

VESTFRONTEN. Det amerikanske masseangrepet fredag ettermiddag ble utført av ca. 1.000 fly. Angrepet gikk mot Gelsenkirchen og Münster. 10 bombefly og 4 jagerfly savnes. 38 tyske jagere ble skutt ned.

Natt til lørdag angrep britiske Mosquitofly mål i Vest-Tyskland uten tap.

Lørdag under dagtokter angrep britiske fly jernbanetransport og oljetanker i Nord-Frankrike. 3 britiske fly gikk tapt.

Natt til søndag angrep Mosquitofly mål i Vest-Tyskland. Britiske jagerfly angrep flyplasser i Nord-Frankrike, Belgia og Holland. Ingen fly gikk tapt natt til søndag.

Hele søndag formiddag fløy store britiske og amerikanske bombe- og jagerflyavdelinger inn eller ut over Englands østkyst så godt som uten opphold. Amerikanernes mål er offisielt opplyst å være bl.a. Dören i Vest-Tyskland, men detaljer foreligger ikke. Ingen fly gikk tapt.

Natt til mandag angrep Mosquitos mål i Vest-Tyskland. Jagerfly angrep transportmål i Nord-Frankrike, Belgia og Holland og flyplasser i Nord-Frankrike. 2 fly gikk tapt.

Fasitt. De løfter som ble gitt av de allierte statsmenn og sjefene for de allierte flyvåpen

NAVN:

slag

norom

quis

er i r

sling

nordme

er ster

er føy

erge be

n Joha

n Wlg

ustad

Einar

n Arv

PÅ KN

være

n noe

ngrep

oct va

gange

enfab

i ver

N I D

erstr

hevd

ler m

mot t

folsd

full

kris

slip

sc og

LØGN

et i

Dot

yanng

ver s

rykte

ut fo

orden

unn e

er ka

hvil

TER C

tære

å kn

ndo

rtse

de

nsve

blod

erno

seg

ren.

Hit

n vi

men

tt,

er,

r via

tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

FAKTA OG KOMMENTARER.

Den 9. november. Hele den rikstyske pressen står i dag i tegnet av: Losenet: "Ingen 9. november!". Det vil ikke, kan ikke og bør ikke inntreffe et nytt 9. november. Gribbalspressens kor synger enstemmig: "Vi vil aldrig kapitulere -- komme hva det vil". Ved siden av står så spalte-lange artikler til beroligelse for det arme tyske folket -- om frontforkortning! Ved slutten av denne konfuse argumentasjon ad hoc står så de varlige fraser: "Vi kan derfor med den største ro og tillit se den videre utvikling i møte", o.s.v. o.s.v. o.s.v. Vi kan det jo som amen i kirken. Kjernen i saken er denne: Det kommer slett ikke an på noen sammenligning mellom 1918 og 1943. For Tyskland står saken i dag ganske klar og enkel slik: hitler har tappt krigen militært. Men -- fordi hitler og hans styre ikke er i den stilling at de kan slutte fred med sine fiender, så gjør de en dyd av den bitre nødvendighet og erklærer i 80 millioner tyskeres navn at de aldrig vil kapitulere, m.a.o. hitlerstyret ser ingen utvei og kjemper videre uten noe annet mål enn å sege sitt liv så dyrt som mulig.

Ingen kan si hvor lenge hitlerstyret vil kunne holde motstanden mot den forlengede krig nede. Men hvor kort eller lenge krigen kan vare, kan intet endre det faktum at 80 millioner tyskere med liv og kropp og eiendom må betale hitlerstyrets regning. Hver dag, hver time mellom idag og det uavvendelige militære sammenbruddet er et hensiktsløs offer for det tyske folket. Ethvert offer som de kommende måneder vil kreve, er meningsløst.

Finnlands fred. Paasikivi har dementert påstanden om at han er blitt oppfordret til å holde seg klar for å fly til Moskva. I velinformerte diplomatiske kretser i London mener man allikevel å ha god grunn til å tro at Finland står i ferd med å søke opplysninger om freds-betingelsene. Det er et faktum at finnene har fremlagt visse synspunkter for den amerikanske utenriksminister for Moskva-konferansen, og det er samtidig sannsynlig at de etter konfe-ransen er blitt informert om at de snarest mulig burde sette seg i forbindelse med Moskva, hvis de ønsker å komme ut av krigen. Det er videre sannsynlig at amerikanerne har lovet å bi-dra til å løse Finnlands forsyningsproblemer i tiden mellom en eventuell finsk freds slutning og Tysklands endelige sammenbrudd. Hvis det drøyes lenger, kan de allierte derimot ikke gi bestemte lofter, og sannsynligvis vil fredsvilkårene da også skjerpes.

Ifølge "troverdige formodninger" venter man at Moskvas krav stort sett går ut på følgende:

- 1) Russisk okkupasjon av det Karelske neset til en linje omtrent halvveis mellom den linjen Keksholm-Bjorko, som russerne forsøkte å få finnene til å avstå før vinterkrigen og den russisk-finske grensen nord for Viborg slik som den ble trukket våren 1940.
- 2) Russisk okkupasjon av hele Petsamo-området og havnen Petsamo.
- 3) Demilitarisering av finskelens ytre øyer og garanti for at Finland ikke befester grensen mot Russland.
- 4) Fortsatte finske garantier for at Åland ikke befestes.
- 5) Det antas at russerne avstår fra sitt krav på Hangø. Krigsutviklingen antas å føre til at Hangø militære verdi reduseres, særlig da det kan regnes med at de baltiske stater kommer på russiske hender.

I å velinformert hold i London er man temmelig sikker på at russerne ikke ønsker å gripe inn i Finnlands innenrikspolitiske forhold, men det er klart at Moskva venter at den nåværende finske regjeringen skal gå av. Spørsmålet om utlevering av krigsforbrytere er uklart. Det er tegn som tyder på at det fra russisk side vil bli stillet krav om utlevering av enkelte finske militære, som i følge russisk presse har begått grusomheter mot russiske fanger.

Det er også mange tegn på at erklæringen om avstraffelse av krigsforbryterne vil bli anvendt over for finske soldater i et begrenset omfang. Vi tilføyer at offisielle kretser er ytterst forsik-tige i diskusjonen om Finnlands fred.

Nå fase i bombekrigen. Bare ugu nstig veir kan nå hindre en utvikling som faktisk blir en ny fase i bombekrigen. Den er betinget av at de amerikanske bombestyrkene i England nå hurtig nærme seg et slikt omfang at deres angrep i dagslys hva maskinenes antall og bombelast angår, blir på det nærmeste like kraftige som R A F' kjetpeangrep om natten. Dette gjelder dog fremforalt Vest-Tyskland, hvor firemotors USA bombere kan få 100% eskorte av amerikanske jagerfly, som er ut-rustet med ekstra bensintanker til det formålet.

Raiden mot Wilhelmshafen er bemerkelsesverdig i flere henseender. Dels ble den utført av bare amerikanske maskiner i motsetning til tidligere dagslysangrep, da flygende festninger og Liberators i stor utstrekning ble eskortert av britiske jagerfly, dels var antallet av maskiner det største som amerikanerne noensinne har sendt ut, nemlig ca. 1,000 fly, hvorav bortimot 500 var bombefly. Endelig har amerikanerne utviklet en taktikk som er et svar på de tyske forsøkene på å mestre disse høytflygende bomberne med rakettkanonene, fallskjernbomber etc.

Den første innsatsen i den taktiske tvekampen var at tyskerne, som fant bombernes akter-skyttere altfor treffsikre, begynte å angripe amerikanerne forfra. USA flyene svarte med å fly i nye formasjoner og utruste sine bombefly med flere kanoner forover. På tysk hold kastet man da rakettkanonene og andre nyheter inn i leken, og det amerikanske svaret var å sette inn ekstra langtflygende jagerfly, som i nye formasjoner kunde gi bombeflyene effektiv beskyttelse på så langt hold som 400 km. fra den engelske kyst. Det overordentlig lille tap av 5 bombefly over Wilhelmshafen tas som et tegn på at den amerikanske taktikken har hatt en nesten uventet frem-gang.

Sovjetunionens 26 års dag - 7. november 1943. Det kom mange lykønskninger til Moskva søndag fra lederne i den frie verden i anledning av 26. års dagen for den russiske revolusjon. Utenriksminister Trygve Lie sendte en hilsen til utenriksminister Molotov. Den russiske ambas-sador i London sa i en tale i kringkastingen til det britiske folket: "De slag som den røde arme har rettet mot fienden sammen med de alliertes operasjoner ryster fundamentet for hitlers krigsmaskin. Fienden befinner seg i en alvorlig krise."

Stalin sa i en tale lørdag kveld bl.a.: "I det siste år har russerne røkket vestover, over strekninger som varierer mellom 500 km. på midtfronten og 1,300 km. i Syd-Russland. De har befridd omkring 1 million kv.km. av russisk jord, nesten 2/3 av det området som var okkupert av tyskerne. I dette år har den tyske hær mistet over 4 millioner offiserer og menige, hvorav omtrent 1,800,000 er falt. Tyskerne har fullstendig forregnet seg o.h.t. sin totalmobilisering i håp om å kunne holde fast på Donetsområdet med dets kull og Ukraina med dets landbrukspro-dukter. Som følge av dette befinner nazi-Tyskland seg i en alvorlig krise."

Stalin understreket våpenbrorskapet mellom Russland-Storbritania og De forente Stater og sa: "Åpningen av en virkelig ny front i Europa er ikke langt borte, og den vil i betraktelig grad fremskynde seieren over hitler-Tyskland". Stalin sluttet sin tale med å si: "Den tid nærmer seg da Hvit-Russland og Ukraina vil bli ryddet for fiender, og Krim, Latvia, Estland, Litauen, Moldau og den karelske republikk vil bli befridd."

Lenge leve den britisk-russisk-amerikanske allianse! Lenge leve den røde hær!

DØD OVER DE TYSKE OVERFALLSMENN!

VVV VVV VVV

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 10/11-1943.

om en øket bombeoffensiv mot Tyskland i en grad uten sidestykke, blir nå oppfylt.

ØSTFRONTEN. Den store seierssalutten dundret igjen i Moskva. Kiev-divisjonene ble føyet til på listen over de russiske æresdivisjoner og Sovjet-Unionens høyeste råds presidium besluttet å tildele Stalin Suvorovordenen av første klasse.

Etter Kievs fall er Vasilkov, 30 km. sydvest for Kiev og Fastov, 60 km. syd for Kiev, erobret. Hovedjernbanelinjen som forbiner Kiev - Sjitomir-området med området ved Krivoj Rog er avskåret. Flere stasjoner langs hovedlinjene til Polen og Romania er erobret. Den viktige retrettveien over autostradaen Kiev - Sjitomir er også avskåret.

På det nordlige frontavsnittet står den røde arme mere enn halvveis mellom Nevel og Polotsk og truer herfra garnisonen i Vitabsk i ryggen. Fremskutte russiske avdelinger i dette området står nå bare 50 km. fra Latvias grense. Russerne rykker fram på bred front mot jernbanelinjen Polotsk-Pskov-Leningrad, som er ryggraden i det tyske sambandssystemet på nordfronten. Sivilbefolkningen langs grensen til Estland og Latvia evakueres.

Ved nedre Dnjæpr ligger byen Kherson og jernbanen til Nikolaev under hard artilleriild. Endel opprenskningsaksjoner er igang mellom nedre Dnjæpr og Svartehavet. Russerne har besatt den halvøya som grenser til utløpet av Dnjæpr og Bug. Både Nikolaev og Kherson er dermed fullstendig avskåret fra Svartehavet.

I Dnjæpr-buen har den røde arme hatt nye terrengvinninger sydvest for Dnjæpropetrovsk og presser seg fra denne kanten stadig nærmere motstandslommen ved Krivoj Rog. Her gjør tyskerne fremdeles voldsom motstand for å beskytte retrettveien over Apostolovo. Krivoj Rog er en ruinhaug.

Lengst i syd har russerne etter flere dagers kamper satt seg fast på Kertsj-alvøya på Krim. Nord for byen Kertsj har de opprettet et brohode, som er 10 km. bredt og 6 km. dypt. Syd for Kertsj har de inn tatt det sterkt befaste tyske støttepunktet El Tigel.

Fasitt. Seiersmeldingene fra øst kommer nå så tett at det er vanskelig å reagere korrekt på nyhetene. Tyskernes stadige tap av viktige byer og nøkkelpunkter fremstår som en rekke underordnede detaljer i den store sammenhengen. Hitlers veldige arme greier ikke lenger å beholde fotfestet på den russiske jord. Hvor som helst den russiske arme setter inn et angrep tvinges tyskerne til å vike. Russerne arbeider naturligvis etter en bestemt plan, hvis store konturer kan skimtes bak rekken av del-offensiver. Forberedelsene til en stor vinteroffensiv er gjort unna ved Smolensk, men hovedoppgaven er å fullbyrde det tyske nederlaget i syd og trengte tyskerne mot Bug. Khersons skjebne blir avgjørende for Bug-linjens skjebne. Krigen nærmer seg med andre ord Balkan, og man kan skimte en alliert fellesoperasjon i "festningens" sydøstlige hjørne. Ved Krivoj Rog strekker tyskernes knær med nød og neppe til, og von Mansteins ilde tilredte armeer befinner seg i en fortvillet stilling. Fra Kiev-området dukker dessuten fra nå av nye farlige og chanserike russiske flanketrusler opp. Noen stop i offensiven ser det ikke ut til å bli. Tyskerne kjøres i et tempo som lar en ana endelige sammenbruddet. Den russiske lavinen ruller videre, og fasitt kan samles i Stalins ord lar "Krigen har nådd et punkt, da vi kan regne med at overfallsmennene fullstendig fordrives fra vårt land".

- ORD FOR DAGEN.** Hitler er en stor spåmann. Her er noen av hans spådommer:
- 8/11-39: "Vi har ikke mer enn én front, og på den vil vi seire".
 - 8/11-40: "Tyskland er sterkt nok til å stå imot enhver maktkombinasjon i verden".
 - 8/11-41: "Ingen makt på jorden kan bryte Italias allianse med oss".
 - 8/11-42: "Et er ibvertfall sikkert: Det vi har, det holder vi så fast at ingen vil noensinne komme der vi står. Det kan dere være forvisset om."

vvv vVv vVv

SYDFRONTEN. De alliertes front, som tidligere har gått tvers over halvøya, begynner nå å ta form av et triangel med spissen forlagt til midtfronten.

Østavsnittet. Den 8. arme har gjort en betydningsfull fremrykning på over 30 km. i de siste 4 døgn. Under harde kamper er tyskerne kastet over elven Sangro, ca. 20 km. nord for Vasto. De allierte står like i nærheten av elvens sydbredd og gjør forberedelser til å gå over den. Man ventet harde kamper. Montgomerys tropper støter fram langs en front på ca. 30 km. og kan notere store terrengvinninger lenger inne i landet. Mange byer er erobret der. Tyskerne har mistet flere av sine viktigste kommunikasjonslinjer på sin venstre fløy, og flanketrusselen mot midtfronten er øket.

Midtfronten. Den 5. og den 8. arme utdøper kilen i de tyske linjene i Apenninene. I parallelle kolonner presser de allierte seg mot nord og nordvest langs hovedveiene mot Roma. Også her viser den tyske motstand tegn til å slappe av.

Vestavsnittet. De allierte styrker som har forsert Garigliano trenger fram langs kysten mot Gaeta, og man regner med at artilleribombardementet av byen kan begynne når som helst. BBC' korr. tror å vite at tyskerne er iferd med å evakuere Gaeta.

Tysk vinterlinje? Tyske fanger opplyser at den tyske overkommando forsøker å opprette en "vinterlinje". Den strekker seg stort sett fra fjellene nord for Garigliano tvers over Apenninene og til Adriaterhavskysten nord for elven Sangro. Fortropper fra den 5. og den 8. arme har allerede føling med denne forsvarslinjen. Den forsvares av ca. 9 divisjoner av Kesselrings tropper.

Nye store flyangrep er foretatt mot de tyske sentra bak fronten. Et av dem gikk til Genova. Et annet gikk mot Durazzo i Albania. Ingen fly gikk tapt under disse angrep.

Fasitt. De alliertes omringningsbevegelser mot Roma begynner å avtegne seg stadig tydeligere. Et alliert gjennombrudd på et eller annet av de nevnte avsnittene vil antagelig medføre en dramatisk utvikling av begivenhetene. Tyskerne trekker sammen store mengder av tropper og artilleri langs den nye forsvarslinjen. Et tysk motangrep i stor skala er ikke utelukket.

VESTFRONTEN. Mosquitos angrep mål i Vest-Tyskland inatt for 6. natt på rad. Ingen fly tapt.

DET FJERNE ØSTEN. Vi gjengir litt forsinket noen meldinger fra det sydvestlige Stillehav som er gått inn i løpet av den siste uken.

Et nytt følelig slag er rettet mot japanerne i Stillehavet ved et voldsomt angrep på havnen i Rabaul. Havnen ble praktisk talt sopt ren. Nesten alle fartøyene fikk svære treffere av 500 kg.s bomber. 3 jagere, 8 store handelsskip og 4 kystbåter ble senket - tilsammen 50.000 tonn. Fulltreffere ble notert på 2 kryssere og 7 store handelsskip på tilsammen 30.000 tonn, og 2 tankbåter på henholdsvis 6.000 tonn og 8.000 tonn fikk også treffere. Hele havneområdet var oversådd med vrak. Luftkampene ble 67 japanske fly skutt ned og 23 andre ble sannsynligvis ødelagt. Utenfor kysten ble 8 hydroplan senket. De allierte mistet 9 bombefly og 10 jagerfly.

Kraftige kamper til sjøs og i luften fortsetter i det sydvestlige Stillehav. Japanerne samler store styrker i Rabaul på Ny Britannia og forsøker også å styrke sitt sviktende grep på Bougainville, den siste viktige øy de har igjen i Salomongruppen. 5 kraftig eskorterte japanske konvoyer har lagt ut fra fiendens basis Truk i det midtre Stillehav.

Amerikanske bombefly senket lørdag 2 japanske kryssere og skadet alvorlig 2 andre krigsskip. Disse var en del av en av konvoiene som ble sendt med forsterkninger til Rabaul. Konvoien blir uanstenselig angrepet av amerikanske fly. 32 eskorterende japanske fly ble ødelagt under angrepet lørdag. 11 amerikanske fly savnes.

NAVN: ...slag, nordm, g quis, er i r, isling, nordme, e stor, er føy, rge be, n Joha, n Wig, austad, Einar, en Arv, PÅ KN, være, en noc, ngrep, Oct va, gange, onfab, l ver, N I D, erstr, hevd, ler m, mot t, felse, full, krie, slip, se og, LØGN, ot i, Dot, yang, ver s, rykte, ut fo, order, unn e, er la, hvil, TER O, tære, å k, nde, rtse, de, nsve, blod, erno, seg, ren, Hit, n vi, men, tt, er, r, vlar, tykker.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

FAKTA OG KOMMENTARER.

TRAGEDIEN I KIEV. De første meldinger som nådde Moskva etter erobringen av Kiev, viser hvor fordelig denne byen har lidd. Kiev ble beskrevet som en død by. Den russiske fremrykningen var planlagt med det for øye å redde så meget som mulig. De tyske forsvarslinjene ble brutt i løpet av 2 dagers operasjoner, som var uten sidestykke med hensyn til kraft og fart. Allikavel så russerne et flammehav for seg da de nådde høyden rundt byen. Før de nådde utkantene av Kiev, var de innhyllt i et røykfyllt mørke. Etter hvert tråtte silhuetene av Kievs adelagte monumenter, kirker, klostre og moderne bygninger fram. Russerne fikk høre hvordan tyskerne hadde stuert sammen byens borgere i kuvogner på stasjonene for å føre dem bort. Korrespondenter forteller hvordan de herdede soldater var fulle av medlidighet og raseri, da de stormet gjennom byen og så hva tyskerne hadde gjort. Befrielsen av Kiev ga støtet til de største gledesdemonstrasjoner som Moskva har hatt siden 1941. Den røde plass var overfylt og trafikken over den nye broen nedenfor Kremli måtte stoppes. Klokken 5 høres brakket av de første salutter til ære for seierherrene ved Kiev. Raketter og annet fyrverkeri opplyste himmelen over hele byen.

TILBAKETOGETS KAOZ. På tysk opposisjonelt hold meddeler man om den katastrofale tyske retretten på Vestfronten, at det sovjet-russiske lynfremstøtet sydvest for Kiev har ført de russiske panserkolonner langt inn i de tyske retrettlinjene. I løpet av en eneste natt er områder dratt inn i kampsonen som man tidligere betraktet som sikre. Forvaltningspersonale, sikkerhetskompanier, hjemmelig politi og andre militær-sivile og bare sivile grupper befinner seg med et slag midt oppe i frontlinjen. Sovjet-troppene har sprengt den fjedde tyske panserarmeen, som nå faller tilbake uten fast ledelse. Den nordlige gruppen flykter mot Sjitovir og Korosten, mens den sydlige forsøker å ta seg tilbake mot Bug. Jernbanelinjer og landeveier like bort til Trans-Istria er beleiret med transporttog og transportkolonner, hvorav noen går mot fronten, mens andre forsøker å komme vekk fra den vaklende frontlinjen. Overalt hersker trafikketens og kaotiske forhold, som ingenlunde forbedras av den omstendigheten at myndighetene utfordrer og kontrollerer i samme åndedrag.

Rak de flyktende troppene har en fullstendig folkevending begynt. Utenbørlige kolonner av hjemløse sivile, som tidligere fulgte de seierrike tyske arméer i sporene da de trangte seg fram i Ukraina, søker seg nå bakover hurtigst mulig. Flyktningekarene er delvis nådd igjen at de retirende tyske panseravdelingene, som ruller fram uten hensyn til de lidelser som de tilføyer de hjemløse. De angripes samtidig av de russiske stupbombefly. Videre er beleiret med kjøretøyer, som ikke kan brukes lenger. Mange har ikke fått med seg det aller nødvendige på den tri flukten.

Man ser utættede tyske soldater blant flyktningene, titusener. Mange av soldatene har mistet sine våpen og uniformer og forsøker å verge seg mot en økende vinterkulde med pjalter som de er kommet over. Mange er blitt et vergeløst bytte for friskarer, som forbitret over sine tidligere lidelser tar en blodig hevn. Hele det tyske forvaltningsmaskineriet i Ukraina er styrtet sammen, og nasistiske embedsmenn med familier flykter over hals og hode mot Polen og Romania. På alle opptenkkelige måter forsøker man å skaffe seg plass på tog og biler, og mange steder er det kommet til voldssomme scener. I de østlige delene av Polen hersker det oppbudsstanning, og de tyske bankene og embedsværkene i Lwow holder på å stanges.

NERVUSITETEN VOKSER I BALTICUM OG ROMANIA. Mens de russiske arméene presser seg mot de baltiske, polske, rumenske grensene, vokser nervositeten i de grenseområdene som berøres av den russiske offensiven. Over schweiziske kilder rapporteres at rumenske undersitter i stigende antall ber om visum til Schweiz. Basarabia og området vest for Dnjestr rømmes i hurtig takt, og alt verdifullt materiell og maskineri føres bort av de tyske sikkerhetstroppene. Samtidig strømmet flykt-

ninger i voksende antall over de lettisk-, estniske grensene, hvor den tyske overkommandoen er iferd med å evakuere grensedistriktene. Ryktet om russisk masseopphopning av tropper og materiell på Leningrad-fronten har gitt epphav til stor uro, og man ventet at den kommende vinteren vil gjøre de baltiske statene til slagmark. Tyskerne skal allerede ha truffet forholdsregler for å sprengte jernbaner, viadukter, fabrikker og andre anlegg i luften. Ifølge tyrkiske meldinger er nervositeten ikke mindre stor i Bulgaria, hvor befolkningen på en stadig mer åpen måte viser sin tysk-fiendtlighet, og sovjet-russiske sympatidemonstrasjoner forekommer i stigende antall.

FINSK STELLE OM FREDEN. Det sosial-demokratiske partirådet har vedtatt en resolusjon, hvor det bl.a. sies: "Vi håper at freden kan gjenopprettas så snart som mulig og at vårt land kan komme ut av krigen. Forutsetningen for dette er dog en slik fred at vårt lands frihet og selvstendighet kan garanteres. Om dette kan vi ikke lovså. Å overgi oss til en fremmed makts nåde kan det ikke bli tale om". I argumentasjonen fremheves med sterkt ettertrykk at de små folkens rett må respekteres, og at Finnlands kamp for sin frihet har vært meget hard.

RUSSISK STELLE OM FREDEN. Tidsskriftet "Krig og arbeiderklassen" diskuterer Finnlands stilling og tilbakeviser de finske argumentene for opprettelsen av en grense som er basert på Marmelajnen-linjen. Vi siterer: "De finske argumenter er preget ikke bare av hykleri, men også av uforskamphet. Den finske pressen og kringkastingen har nylig tatt til orde for at man også i fremtiden bør ha en revolver som er rettet mot Leningrads hjerte. Deres argument er følgende: Er det vår feil at Peter den store grunnla Petrograd på breddene av Neva? Etter denne logikk kunde enhver overfallsmann som ønsket å holde enten New York eller Chicago under ild si: Er jeg ansvarlig for at emigrantene fra Europa grunnla disse byer der de ligger?"

v v v v v v v v

TEATERFRONTEN OG MUSIKKFRONTEN.

Teaterfronten. Det nasistiske "Teaterdirektoratet" har bestemt at Nationaltheatret og Det nye teater skal spille annenhver uke på Det nye teaters scene. På samme måte rykker Det norske teater inn på Centralteatret, hvor de to teatre skal bruke lokalet annenhver uke.

Publikum må i tide forberede seg på den nye situasjon, som av nasistene vil bli brukt til å skape forvirring omkring boykotten av de to teatre.

Nationaltheatret og Det norske teater er boykottet uansett hvor de spiller.

Ingen må kjøpe billet uten å undersøke hvem som gir forestillingen. Vær oppmerksom på at teaterannonseene muligens vil stå under Det nye teaters og Centralteatrets rubrikker.

Musikkfronten. Hver søndag spiller våre filharmonikere i aulsen for en tattrakket sal med tyske soldater. Da er godt til det. Hvis de nakt, blir de stillet for "Volksgericht Nord".

Under siste hirdmøte måtte de spille spesielt for hirden. Det nyttet ikke å protestere.

Når quisling taler i Klingenberg, er det våre filharmoniske musikere som tvinges til å hilse "føreren" med klingende musikk. Ingen bebrøder våre musikere at de må bøye seg for truslene. De er i en fortvilet tvangssituasjon. Men vi andre må protestere på musikernes vegne. Ved en total boykott av Filharmonisk orkester demonstrerer vi mot at landets kulturorganer stilles i fiendens tjeneste.

Boykotten av abonnementskonsertene er allerede meget effektiv. Abonnentene har lojalt bøyet seg for parolen og er blitt borte. På populærkonsertene fins det imidlertid ennå tilfeldige konsertgjengere, som ikke er klar over at boykotten av konsertter er total.

Derfor: BRING BOYKOTTEN AV KONSERTTER TIL ALLES KJENNSKAP.

SANSEN TIL LIVET. Besøket ligger jevnt over på en tredjedel av det vanlige. Derav er de fleste uniformerte.

v v v v v v v v

ORD-ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

Ved et nytt angrep som ble meldt søndag, ble 5 tunge kryssere på Rabauls havn truffet, dessuten 1 lett krysser og 2 jagere. Flygerne så at 1 av de tunge krysserne sprang i luften, men omfanget av de øvrige skader kunde ikke fastslås med sikkerhet. I et annet angrep ble 82 tonn bomber kastet over magasiner og forråd. 24 japanske fly ble skutt ned. 9 amerikanske fly gikk tapt.

KRIGEN TIL SJØS. I Churchills og Roosevelts månedlige erklæring om krigen til sjøs blir det opplyst at i de siste 3 måneder ble omtrent 60 ubåter ødelagt. Dette tall ligger høyere enn antallet av lasteskip som ble senket i samme tidsrum. De alliertes tap av skip i oktober var det nest laveste i noen måned i løpet av krigen. Tonnasjen som gikk tapt var mindre enn halvparten av tapet i de 3 foregående måneder. En Londonkommentar sier: Churchills uttalelse igår om at "vi har tatt knekken på ubåtene" er et altfor mildt uttrykk. Ubåtene, deres hemmelige våpen og nye taktikk, har ikke lenger den minste virkning på krigens gang.

ØSTFRONTEN. Gjennombruddet ved Kiev kan helt ut sammenlignes med det som i sin tid fant sted syd for Kremensjug med de katastrofale virkninger for von Mansteins armeer. De russiske styrker fra Kiev truer med å avskjære den siste jernbanen fra nord til syd for den polske grensen på 3 steder. I et veldig knippe kolonner velter den røde arme mot de polsk-rumanske grenseområdene.

Nordvest for Kiev står russiske avdelinger idag ikke fullt 24 km. fra jernbaneknutepunktet Korosten, hvor jernbanen fra Leningrad til Odessa krysser linjen fra Kiev til Polen.

Vest for Kiev er russerne over halvveis til Sjitomir, et sentrum for jernsmeltning, også ved hovedbanen. En tredje sovjet-kolonne står bare 30 km. fra Berdistjev, en annen stasjon på jernbanen mellom Leningrad og Odessa.

Sydvest for Kiev har russiske panseravdelinger lagt fast og støter hurtig fram mot Bug's øvre løp i traktene ved Vinnitsa. De russiske panseravdelinger står her mer enn halvveis mellom Kiev og Bug's øvre løp. Tyskerne faller tilbake i største hast under en retrett som beskrives som uordnet og forvirret.

Syd for Kiev nærmer et annet russisk fremstøt seg trafikknutepunktet Bel Iserkov, 80 km. syd for Kiev. I dette området har sovjet-styrkene nesten oppnådd kontakt med det russiske brohodet ved Perejaslav. Dette fremstøt tar sikte på å splitte de tyske styrkene i Vest-Ukraina.

Dnjepr-buen. Det foreligger bare sparsomme opplysninger. Et Moskva-telegram opplyser at tyskerne foretar omfattende ødeleggelser ved Nikopol og Kherson, og at evakuering av disse to byene synes å være forestående.

Krim. Beleiringen av havnebyen Kertsj har begynt. Russerne er numerisk overlegne.

Hvit-Russland. Russerne fortsetter å presse seg mot den lettisk-polske grensen vest for Nevel. De nærmer seg Polotsk, som ligger ca. 40 km. fra den polske og ca. 50 km. fra den lettiske grensen.

Fasitt. Ved Bug's øvre løp ser det ut til at tyskerne vil forsøke å organisere motstanden igjennom Faren for de tyske armegruppene som befinner seg i Dnjepr-buen øker for hvert døgn. Det øyeblikket nærmer seg med stormskritt da von Manstein må beordre sine styrker ved nedre Dnjepr til å foreta en alminnelig retrett bak Bug.

GJED FOR DAGEN. Hitlers tro på seiren er av det krampaktige slaget som tror fordi det er absurd: Credo quia absurdum. Han blir mer og mer isolert i sin tro. Han står ensom. Taushet brer seg omkring ham. Folket tier. Det drar seg unna. Millioner av lik dekker markene. Da tier også. Røyksvertede ruiner avtegner seg mot horisonten. Dødens taushet ruger over den uhyggelige scenen. Et folk la sin skjebne i den nå ensommes hender. Nå fullbyrdes skjebnen. Begivenhetene eksekverer historiens dom.

v v v v v v v v v

SYDFRONTEN. Onsdag satte tyskerne inn med en rekke voldsomme motangrep med sikte på å støtte opp den "vinterlinjen" som de tyske soldater har fått ordre til å holde i minst 2 måneder. Det er snarlig en linje fra Gariglianos munding over Apenninene nord for Venafro til nord for elven Sangro på øst-siden.

Vestavsnittet. Den tyske motoffensiven ble ført fram med store styrker og tok sikte på å kaste general Clarks tropper tilbake over Garigliano. De ble møtt av en ødeleggende artilleriild, og hadde et stort tap. Den 5. arme måtte møte 9 hissig angrep i rekkefølge. Av de siste meldinger fremgår det at denne tyske motoffensiven på høyre fløy ser ut til å ebbe ut som følge av den 5. armés besluttet motstand. General Clark har selv satt inn motangrep og har erobret flere høyder. Dagens fronttelegram taler om fortsatt alliert fremrykning langs landeveien Capua-Roma, og dypere inntrængning i den tyske "vinterlinjen" nord for Garigliano. "Vinterlinjen" skal ifølge en melding være forsterket med 3 divisjoner.

Mittavsnittet. Samtidig med de voldsomme motangrepene ved Garigliano gikk tyskerne til kraftige angrep nord for Venafro i forsøket på å støtte opp Garigliano-frontens flanke. Disse angrep ble også stoppet.

Østavsnittet. Den 8. arme har brutt seg inn i de tyske linjene nord for Sangro og fortsetter å gå seg fram langs kystveien mot Pescara. Fronttelegrammer gir uttrykk for at Montgomery akter å forsøke et gjennombrudd til denne viktige havnebyen for derfra å gå østover mot Roma. Tyskerne har foretatt ødeleggelser og senket skip på havnen i Pescara. Det samme rapporteres fra Livorno, den viktige havnebyen nord for Roma.

Fra Torino meldes at en kraftstasjon som forsyner den tyske flyfabrikken i Torino, er blitt sprengt i luften av arbeiderne.

Flyangrep. Fly fra Nordvest-Afrika angrep natt til fredag jernbanemål ved Prato, nordvest for Firenze og en fabrikk i nærheten av Popoli i Midt-Italia. Tyske mål på Kreta og Rhodos ble også angrepet.

Været er forferdelig over hele fronten i Midt-Italia. I Apenninene sner det, og på øst- og vest-siden styrtregner det. Overalt er det søle.

Fasitt. Etter alt å dømme er den tyske "vinterlinjen" iferd med å dele skjebne med den planlagte tyske "vinterlinjen" langs Dnjepr på Østfronten.

VESTFRONTEN. Bombeoffensiven mot tysk, tyskokkupert og italiensk område er gjenopptatt med øket intensitet. Bl.a. er den tyske trafikken på Italia blitt tilføyet en rekke voldsomme slag.

Onsdag i dagslys deltok over 500 fly i masseranger mot mål i Nord-Frankrike og Belgia. Samtidig gikk et ytterst heftig angrep mot Bolzano på Brennerbanen, utført av langdistansefly fra Nord-Afrika.

Natt til torsdag gikk 2 konsentrerte angrep mot trafikklinjene til Italia av stabelen. Det ene ble rettet mot Mondane ved innløpet til Mont Cenis-tunnellen, som er en av de viktigste kommunikasjonshindringer mellom Tyskland og Italia. Det annet angrep ble utført av Wellingtonfly fra Storbritannia i en 1.600 km.s tur angrep jernbanemål nord for Genova. En viktig viadukt ble sprengt i luften, jernbanebroen ble truffet av en 2 tons bombe og styrtet sammen. Trafikken er sperret.

I dagslys torsdag trengte amerikanske bombefly innover Vest-Tyskland og bombet bl.a. Münster. Andre avdelinger angrep krigsviktige mål på fransk område. Torsdag rettet også fly fra Nordvest-Afrika angrep mot jernbanelinjen ved Cannes. En viadukt i nærheten av Cannes ble bombet for 2. gang denne måned.

ORD-ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

Natt til fredag angrep fly fra Storbritannia igjen jernbanen ved Cannes. Det var et kraftig og konsentrert angrep. Mål i Berlin, Hannover og Ruhr ble også bombet natt til fredag. Jagerfly angrep samtidig en flyplass i Frankrike og jernbanemål i Frankrike, Holland og Belgia.

Angrepet mot Mondane. Raiden ble utført av et av de største antall bombeflyavdelinger som noensinne er sendt så lang vei fra Storbritannia. De tilbakela 1.600 km., og angrepet ble gjennomført uten tap. Mondane ble sist bombet den 16. september. De foreløbige rapporter viser at ødeleggelsene er meget omfattende og at trafikken ved Mont Cenis-tunnellen er lamslått. Broer og jernbanelinjer er ødelagt og tunnellenes munding er styrtet sammen. Den eneste jernbaneforbindelsen mellom fransk og italiensk område utenom forbindelsen over Mont Cenis er kystbanen til Genova, som ble utsatt for de to nevnte angrep. De to jernbaneforbindelsene over Schweiz kan jo ikke brukes til krigsmateriell.

Angrepet mot Bolzano. Dette var et ledd i forsøkene på å skape forvirring i tyskernes trafikk på Italia. Angrepet ble utført av flygende festninger. Trafikken over Brenner går over Bolzano. En mengde spreng- og brannbomber ble kastet mot viadukter, stasjonsbygninger og skiftespor. Innfartsveiene nord og syd for Bolzano er sprengt, og jernbanelinjene er totalt blokkerte. Mengder av rullende materiell er ødelagt, og hele stasjonsområdet står i brann. Tyskerne hadde med stor møyne fått trafikken over Bolzano igang igjen etter tidligere allierte raider og sabotasje mot Brennerlinjen. Nå står de i stampe på samme flekken som før.

Fasitt. Den tyske trafikken på Italia er alt i alt tilføyet et lammende slag, og etter alt å dømme vil det vare måneder før jernbanelinjene igjen kan settes i full stand. Dette vil sikkert ha sine virkninger på den tyske krigsførselen i Italia.

ØSTFRONTEN. De siste krigsrapporter fra Østfronten viser stort sett det samme bilde som i de siste 4 dager, nemlig uavbrutt russisk fremrykning i Kiev-området.

Kiev-området. De russiske panser- og infanterikolonner står langs en halvsirkelformet front vest for Kiev, mens andre styrker presser seg fram langs Dnjeprs vestbredd i retning mot Perejaslav. Den røde hær er nå iferd med å avskjære den viktige jernbanelinjen Odessa-Leningrad og dermed berøve tyskerne den eneste gjenstående jernbanelinjen av noen betydning i Ukraina. Tre angrepsmål avtegner seg med stadig større tydelighet, nemlig de store trafikknutepunktene Korosten, Sjitomir og Berdistjev. Intet tyder på at det er lykkes tyskerne å opprette noen ny forsvarslinje. Snarere synes forvirringen å øke, og Krasnaja Svesda (Den Røde Stjerne), som i alminnelighet ikke gjør seg skyldig i noen overdrivelse, kaller tilbaketoget kaotisk. Russiske stupbombefly retter noen av de mest dødbringende angrep som er forekommet i moderne krigsførsel mot de vikende tyske kolonner.

Vest for Kiev har sovjet-troppene nådd Sjitomir-provinsen og står ifølge dagens melding mindre enn 16 km. fra byen, som dermed er innenfor det russiske artilleris rekkevidde. I sin tre-armede fremrykning er russerne også kommet i nærheten av Korosten og Berdistjev. En krigskorrespondent erklærer at general Vatutins kolonner etablerer et formelig kappløp mot stambanen Odessa - Varsjva - den Ukrainske frontens pulsåre.

Nordavsnittet. Her raser forbitrede kamper vest og sydvest for Nevel. Russerne gjør energiske anstrengelser for å bryte igjennom til Polen og Latvia. De tyske troppene må her forsvare de livsviktige forbindelser mot Leningrad-området, som ved et eventuelt russisk gjennombrudd vilde forvandles til en farlig felle. De tyske troppene byr frenetisk motstand, men synes å trettes ut av de gjentatte og kostbare motangrepene. Moskva-kringkasteren rapporterer i de siste dager voksende flåte- og flyaktivitet i det baltiske kampområdet. Fra fronten ved Gomel meldes at de russiske styrker som brøt igjennom ved Retsjitsjafortsetter sin omgående bevegelse rundt Gomel til tross

for innbitt tysk motstand.

Sydavsnittet. Det oppgis at russerne hopper opp mark-, fly- og flåtestridskrefter på halvøya syd for Nikolaev. Et sund, som bare er noen få kilometer bredt, skiller her den røde arme fra fastlandskysten øst for Odessa, og et russisk landstigningsforsøk i større skala vilde her bety et angrep på ryggen på de tyske styrker som forsøker å opprette en ny forsvarslinje langs Bug. Havneområdet i Nikolaev rystes av eksplosjoner, og alt tyder på at sprengpatruljer er iferd med å legge de store skipsbyggeriene og dokkanleggene i ruiner.

Fra Krim blir det meldt at russiske tropper er like i nærheten av byen Kertsj.

Det tredje vinterfelttog står for døren. Den russiske fronten holder på å skifte skinn, og den første sneen er falt på Kiev-fronten. Vinteren holder på å gjøre sitt inntog for alvor, og det blåser bitende vinder over steppene. Sneen og kulden, som avløser en usedvanlig tørr høst, har øket vanskelighetene for de tyske arméene. Vinterutstyret er for en stor del gått tapt under den brå retretten, og de vikende tyske troppene må møte minusgradene på de åpne markene. Ved Kiev mistet tyskerne vinterkvarter for ca. 1 million mann, og en av den tyske overkommandos mest påtrengende bekymringer for øyeblikket er nok å forsøke å skaffe i det minste en nødbeskyttelse mot den fryktede kulden.

Fasitt. Mens de høstgrå steppene etter hvert går over i hvitt, presser den røde hær seg i sin non-stop offensiv stadig lenger fram mot de traktene hvor tyskerne startet sitt felttog. Sneen som faller bør mer enn noe annet mane fram Stalingrad-tragedien.

v v v v v v

KNOX DEHENTERER. Marineminister Knox erklærte tirsdag: "Det ligger absolutt ikke noen sannhet i de japanske opplysninger om at flere amerikanske krigsskip er ødelagt i Stillehavet. Det er bare en ny forsøksballong for å få opplysninger".

NORGE. Det kommer bud om en ny tysk skjendelsedåd nordfra. 8 nordmenn er myrdet i Tromsø. Den 23. oktober ble disse 8 henrettet, etter å ha vært domt til døden den 20. oktober av den tyske krigsretten i Tromsø. Henrettelsene ble ikke bekjentgjort i noen aviser, men ved plakattoppslag i Tromsø blir byens beboere gjort kjent med det som var skjedd. Ved samme anledning ble det felt 14 tukthusdommer. Bl.a. ble 3 kvinner domt til 15 års tukthus. De fleste av de domte er fiskere fra Andøya i Nord-Troms på fylkesgrensen mot Finmark. "Anklagen" gjalt "virksomhet til fordel for fiendtlig makt, spionasje og medvirkning til spionasje." Hvor lite en nordmanns liv er verd for tyskerne og hvor vilkårlig de går fram i sine "domsavgisler", forstår en av følgende: En av de myrdede i Tromsø pleidde å kjøpe sine varer hos en kjøpmann som hadde sitt firmanavn på posene som han pakket varene i. Slike poser ble naturligvis funnet i spiskamrene hos kunden. Dette var nok til at kjøpmannen etter tyske "rettsbegreper" måtte ha stått i illegal forbindelse med sin kunde. Hvor etter krigsretten domte kjøpmannen til døden.

8 nordmenn ble domt til 15 års tukthus, og 3 til 12 års tukthus. 2 fikk 10 års tukthus og 1 6 år. Samtidig ble de andre innbyggerne på Andøya jaget fra sine hjemsteder. De henrettede er:

Johan Jørgensen, Rotvåg, 35 år.	Johan Hammer, Arviksand, 44 år.
Håkon Kristiansen, Arviksand, 27 år.	Edelsten Johansen, Nordrekvig, 22 år.
Helmer Albriktsen, Nordrekvig, 24 år.	Ottar Jørgensen, Arviksand, 19 år.
Øivind Larsen, Tromsdalen, 47 år.	Otto Jørgensen, Rotvåg, 66 år.

DISSE 8 VÅR GODE NORDMENN, SOM GA SITT LIV FOR FEDRELANDET. VI LYSER FRED OVER DERES MINNE OG LOVER AT DERES LIV IKKE SKAL VÆRE GITT FORGJEVES.

v v v v v v

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo-

Natt til fredag angrep fly fra Storbritannia igjen jernbanen ved Cannes. Det var et kraftig og konsentrert angrep. Mål i Berlin, Hannover og Ruhr ble også bombet natt til fredag. Jagerfly angrep samtidig en flyplass i Frankrike og jernbanemål i Frankrike, Holland og Belgia.

Angrepet mot Mondane. Raiden ble utført av et av de største antall bombeflyavdelinger som noensinne er sendt så lang vei fra Storbritannia. De tilbakela 1.600 km., og angrepet ble gjennomført uten tap. Mondane ble sist bombet den 16. september. De foreløbige rapporter viser at adregelsene er meget omfattende og at trafikken ved Mont Cenis-tunnelen er lamslått. Broer og jernbanelinjer er ødelagt og tunnelens munding er styrtet sammen. Den eneste jernbaneforbindelsen mellom fransk og italiensk område utenom forbindelsen over Mont Cenis er kystbanen til Genova, som ble utsatt for de to nevnte angrep. De to jernbaneforbindelsene over Schweiz kan jo ikke brukes til krigsmateriell.

Angrepet mot Bolzano. Dette var et ledd i forsøkene på å skape forvirring i tyskernes trafikk på Italia. Angrepet ble utført av flygende festninger. Trafikken over Brenner går over Bolzano. En mengde spreng- og brennbomber ble kastet mot viadukter, stasjonsbygninger og skiftespor. Innfartsveiene nord og syd for Bolzano er sprengt, og jernbanelinjene er totalt blokkerte. Mengder av rullende materiell er ødelagt, og hele stasjonsområdet står i brann. Tyskerne hadde med stor møyne fått trafikken over Bolzano igang igjen etter tidligere allierte raider og sabotasje mot Brennerlinjen. Nå står de i stampe på samme flekken som før.

Fasitt. Den tyske trafikken på Italia er alt i alt tilføyet et lammende slag, og etter alt å dømme vil det vare måneder før jernbanelinjene igjen kan settes i full stand. Dette vil sikkert ha sine virkninger på den tyske krigsførselen i Italia.

ØSTFRONTEN. De siste krigsrapporter fra Østfronten viser stort sett det samme billede som i de siste 4 døg, nemlig uavbrutt russisk fremrykning i Kiev-området.

Kiev-området. De russiske panser- og infanterikolonner står langs en halvsirkelformet front vest for Kiev, mens andre styrker presser seg fram langs Dnjeprs vestbredd i retning mot Perejaslav. Den røde hær er nå iferd med å avskjære den viktige jernbanelinjen Odessa-Leningrad og dermed berøve tyskerne den eneste gjenstående jernbanelinjen av noen betydning i Ukraina. Tre angrepsmål avtegner seg med stadig større tydelighet, nemlig de store trafikknutepunktene Korosten, Sjitomir og Berdistjev. Intet tyder på at det er lykkes tyskerne å opprette noen ny forsvarslinje. Snarere synes forvirringen å øke, og Krasnaja Svesda (Den Røde Stjerne), som i alminnelighet ikke gjør seg skyldig i noen overdrivelse, kaller tilbaketoget kaotisk. Russiske stupbombefly retter noen av de mest dødbringende angrep som er forekommet i moderne krigsførsel mot de vikende tyske kolonner.

Vest for Kiev har sovjet-troppene nådd Sjitomir-provinsen og står ifølge dagens melding mindre enn 16 km. fra byen, som dermed er innenfor det russiske artilleris rekkevidde. I sin tre-armede fremrykning er russerne også kommet i nærheten av Korosten og Berdistjev. En krigskorrespondent erklærer at general Vatutins kolonner etablerer et formelig kappløp mot stambanen Odessa - Varsjva - den Ukrainske frontens pulsåre.

Nordavsnittet. Her raser forbitrede kamper vest og sydvest for Nevel. Russerne gjør ener-giske anstrengelser for å bryte igjennom til Polen og Latvia. De tyske troppene må her forsvare de livsviktige forbindelser mot Leningrad-området, som ved et eventuelt russisk gjennombrudd vilde forvandles til en farlig felle. De tyske troppene byr frenetisk motstand, men synes å trettes ut av de gjentatte og kostbare motangrepene. Moskva-kringkasteren rapporterer i de siste døgns vok-sende flåte- og flyaktivitet i det baltiske kampområdet. Fra fronten ved Gomel meldes at de russ-styrker som brøt igjennom ved Retsjitsjafortsetter sin omgående bevegelse rundt Gomel til tross

for innbitt tysk motstand.

Sydavsnittet. Det oppgis at russerne hopper opp mark- fly- og flåtestridskrefter på halvøya syd for Nikolaev. Et sund, som bare er noen få kilometer bredt, skiller her den røde arme fra fastlandskysten øst for Odessa, og et russisk landstigningsforsøk i større skala vilde her bety et angrep ryggen på de tyske styrker som forsøker å opprette en ny forsvarslinje langs Bug. Havneområdet Nikolaev rystes av eksplosjoner, og alt tyder på at sprengpatruljer er iferd med å legge de store skipsbyggeriene og dokkanleggene i ruiner.

Fra Krim blir det meldt at russiske tropper er like i nærheten av byen Kertsj.

Det tredje vinterfelttog står for døren. Den russiske fronten holder på å skifte skinn, og den første sneen er falt på Kiev-fronten. Vinteren holder på å gjøre sitt inntog for alvor, og det blåser bitende vinder over steppene. Sneen og kulden, som avløser en usedvanlig tørr høst, har øket vanskelighetene for de tyske arméene. Vinterutstyret er for en stor del gått tapt under den brå retretten, og de vikende tyske troppene må møte minusgradene på de åpne markene. Ved Kiev mistet tyskerne vinterkvarter for ca. 1 million mann, og en av den tyske overkommandos mest påtrengende bekymringer for øyeblikket er nok å forsøke å skaffe i det minste en nødbeskyttelse mot den fryk-tede kulden.

Fasitt. Mens de hostgråe steppene etter hvert går over i hvitt, presser den røde hær seg i sin non-stop offensiv stadig lenger fram mot de traktene hvor tyskerne startet sitt felttog. Sne-en som faller bør mer enn noe annet mane fram Stalingrad-tragedien.

v v v v v v

KNOX DEHENTERER. Marineminister Knox erklarte tirsdag: "Det ligger absolutt ikke noen sannhet i de japanske opplysninger om at flere amerikanske krigsskip er ødelagt i Stillehavet. Det er bare en ny forsøksballong for å få opplysninger".

NORGE. Det kommer bud om en ny tysk skjendelsedåd nordfra. 8 nordmenn er myrdet i Tromsø. Den 23. oktober ble disse 8 henrettet, etter å ha vært dømt til døden den 20. oktober av den tyske krigsretten i Tromsø. Henrettelsene ble ikke bekjentgjort i noen aviser, men ved plakattoppslag i Tromsø blir byens beboere gjort kjent med det som var skjedd. Ved samme anledning ble det felt 14 tukthusdommer. Bl.a. ble 3 kvinner dømt til 15 års tukthus. De fleste av de dømte er fiskere fra Andøya i Nord-Troms på fylkesgrensen mot Finmark. "Anklagen" gjalt "virksomhet til fordel for fiendtlig makt, spionasje og medvirkning til spionasje." Hvor lite en nordmanns liv er verd for tyskerne og hvor vilkårlig de går fram i sine "domsavsigelser", forstår en av følgende: En av de myrdede i Tromsø pleidde å kjøpe sine varer hos en kjøpmann som hadde sitt firmanavn på posene som han pakket varene i. Slike poser ble naturligvis funnet i spiskamrene hos kunden. Dette var nok til at kjøpmannen etter tyske "rettsbegreper" måtte ha stått i illegal forbindelse med sin kunde. Hvor-etter krigsretten dømte kjøpmannen til døden.

8 nordmenn ble dømt til 15 års tukthus, og 3 til 12 års tukthus. 2 fikk 10 års tukthus og 1 6 år. Samtidig ble de andre innbyggerne på Andøya jaget fra sine hjemsteder. De henrettede er:

Johan Jørgensen, Rotvåg, 35 år.

Johan Hammer, Arviksand, 44 år.

Håkon Kristiansen, Arviksand, 27 år.

Edelsten Johansen, Nordrekvig, 22 år.

Hielmer Albriksen, Nordrekvig, 24 år.

Ottar Jørgensen, Arviksand, 19 år.

Øvind Larsen, Tromsdalen, 47 år.

Otto Jørgensen, Rotvåg, 66 år.

DISSE 8 VAR GODE NORDMENN, SOM GA SITT LIV FOR FEDRELANDET. VI LYSER FRED OVER DERES MINNE OG LOVER AT DERES LIV IKKE SKAL VÆRE GITT FORGJEVES.

v v v v v v

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

NOVEMBERKRISEN I TYSKLAND. Den 11. november for 25 år siden førte med seg oppløsningen av den første verdenskrigs drama. Krigen sluttet, den tyske kapitulasjonen var et faktum, keiseren var flyktet, i Berlin var republikken utropt, arbeider- og soldaterråd avveg net offiserer og berøvet dem deres distinksjoner. Det tyske folket gled ned i et kaos av savn og ydmygelser.

Erindringen om denne fryktelige tid forfølger tyskerne i disse dager. Det tales om en formelig november-psykose. I alt det som er skjedd i de siste år ser mange tyskere tegnene til en lignende utvikling som for 25 år siden, bare med en utgang som blir ennå forferdeligere. Offisielt er det bare "noen" tyskere som åpent uttaler tvil om den seierrike slutt på krigen. Men disse "noen" er årsak til vidloftige foranstaltninger. Det er for deres skyld Himmler er blitt utrustet med uinnskrankede fullmakter over liv og død, og SS troppene detasjeres til særlig omfindtlige områder. Goebbels og hans ministerium arbeider også flittigere enn noensinne for i tale og skrift å motarbeide november-psykosen. Minst 10 personer er offisielt sendt i døden fordi de våget å uttale sin tvil på muligheten av en seier. I virkeligheten er antallet sikkert meget større, men disse 10 har fått sine navn offentliggjort for å gi avskrekkende eksempler. Det er personer fra alle samfunsklasser, fra høyere statstjenestemenn, borgermestere og andre øvrighetspersoner til kjøpmenn, studenter, kelnere og kontordamer. De nasistiske myndigheter har dermed understreket at det er ikke tomme ord når de erklærer at alle tegn på indre oppløsning vil bli skånselsløst bekjempet med alle metoder som styret råder over. Defaitistene skal utryddes.

Det bestående inntrykket av Hitlers siste tale er at han denne gangen talte med frykten for nederlag som en rød tråd gjennom hele talen. Hvorfor behovet han ellers å insistere på det tyske folkets "loyalitet" og true de av sine landsmenn som ikke lenger tror på seiren? Man kan også spørre om talen kan vekke så meget som en gnist av håp hos den store massen av tyskere, som neppe lenger kan unngå å se den truende skriften på veggen. Man krever av hjemmefronten den samme disiplin som hos soldatene i felt. Teoretisk er dette naturligvis helt riktig i den totale krigen, men den praktiske tillegningen må støte på store vanskeligheter. Det gjelder fremfor alt under en lang krigs uhorte påkjenninger, dens harde savn og luftkrigs redsler og særlig nå da ytre fremganger ikke lenger kan tjene som stimulans.

November-krisen kommer kanskje til å gå over uten å sette noen tydelige spor utad. I virkeligheten dreier det seg ikke om noen krise som er knyttet til en bestemt datum eller en bestemt måned. Krisen kommer til å gli over i noe som like godt kan kalles en desember-krise, en januar-krise etc. Dette er helt uavhengig av de forholdsregler som de nasistiske myndighetene treffer. Tyskerne kan en tid trues til å tie, men de kan ikke ved dødsdommer og trusler om straff tvinges til å holde opp med å tvile på seiren. Enhver forholdsregel av denne art - hvor rigoros den enn kan være - kan med andre ord ikke oppheve men bare utskyte sluttkrisen. Hvis det fortsatt går dårlig på frontene, og hvis hjemmebefolkningens situasjon fortsetter å forverres, så må med naturndvængighet det øyeblikket inntreffe, da truslene og straffene ikke lenger har noen virkning på befolkningen. Det er en erfaring som okkupasjonsmyndighetene i de hørtatte land har fått gjøre for lenge siden.

Imidlertid må det kraftig understrekes at Münchentalen viser at Hitler og det nasistiske partiet akter å sette alle krefter til for å utskyte det uungæelige nederlagets dag. De kommer ikke til å sky noe middel - terror hjemme og i det okkuperte Europa, eventuelt et siste forbitret forsøk på å hevne seg på England - hvis de derved kan vinne noen ukers eller måneders frist.

ORD FOR DAGEN. Da Hitler talte den 8. november 1943, var dette helt sikkert den siste gangen han får anledning til å uttale seg for sine partivenner i München. På årsdagen i 1944 vil det vise seg om Föhre er forhindre.

vv vv vv

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 15/11-1943.

4420

Mappe 9.

Ekspl. 15.11.

Arg. 1943

SYDFRONTEN. De tyske troppene, som har forskanset seg langs en 130 km. lang fjelllinje, som beskytter Roma, gjorde natt til søndag kraftig anstrengelse for å holde denne linjen. Linjen har to fordeler. For det første strekker den seg over Italia på det smaleste stedet, og for det annet er det den sterkeste naturlige linjen som kan etableres syd for Roma. Langs hele fronten støtte den 5. og den 8. arme fram mot denne linjen natt til søndag tross heftige snestormer. Helgens front-rapporter er svært kortfattet.

Gstavsnittet. Den 8. arme har rettet ut sin linje langs elven Sangro ved å erobre Fjellbyen Atessa som ligger syd for Sangro, 25 km. vest for Vasto.

Midtfronten. Den 8. arme og de tyske patruljer har vært virksomme langs den viktigste fjellveien, hvor Montgomerys tropper støter nordover.

Vestavsnittet. Den 5. arme har forbedret sine stillinger på den nordlige flanken.

Flyvirksomheten er livlig. I en luftkamp over havnebyen Gaeta skjøt allierte fly 9 tyske fly og mistet selv 6. Havnen i Civita Vecchia er bombet. Lørdag kveld ble det gjort et nytt angrep mot kystbanen som forbiner Frankrike og Italia.

Fasitt. General Alexanders allierte armegruppe har marsjert opp mot de tyske festningsvollene i Apenninene unntagen i et 20 km. bredt avsnitt i sentrum. De allierte står nå foran de kraftigste tyske forsvarsstillinger hittil siden de landet i Italia.

Jugoslavia. Friskarene har erobret 2 byer like ved grensen til Ungarn. De har brutt den tyske jernbaneforbinnelsen mellom Zagreb og Budapest og mellom Beograd og Wien. Tyskerne har begynt en storstilet offensiv med det formål å okkupere de dalmatiske øyer og de kyststrekningene som fra skarene holder besatt.

Første storbombing i Bulgaria. To store bombeflyformasjoner startet søndag fra italienske baser for å gjøre et kraftig angrep mot den bulgarske hovedstad Sofia. Deres mål var jernbaneknutepunktet der den øst-vestgående hovedlinjen møter den nord-sydgående linje, som bl.a. fører til oljefeltene i Romania. Angrepet var i høyeste grad vellykket. Verksteder, haller og tomteanlegg ble satt i brann. 9 tyske jagere ble skutt ned over målområdet. Til meldingen knyttes følgende kommentar fra London: Forut for angrepet er det gått gjentatte advarsler. Så lenge Bulgaria fortsetter å hjelpe fienden, må det vente stadig heftigere angrep. Det eneste den bulgarske regjering har å gjøre for å unngå dette, er å trekke sine okkupasjonsstyrker tilbake fra Hellas og Jugoslavia.

Dodekaneserne. Det pågår voldsomme kamper på øya Leros. De tyske invasjonstyrker får stadig forsterkninger. De allierte styrker er splittet i to deler. Kommentarer tyder nærmest på at de allierte ikke har noen særlig utsikt til å holde Leros.

VESTFRONTEN. Flere hundrede amerikanske flygende festninger angrep lørdag morgen Bremen. 43 tyske jagere ble skutt ned. Amerikanerne mistet 15 bombefly og 9 jagerfly.

Mosquitofly bombet natt til lørdag mål i Vest-Tyskland. Jagerfly angrep mål i Nord-Frankrike og Belgia. Ingen fly gikk tapt.

Mosquitofly angrep natt til søndag mål i Berlin og Vest-Tyskland. Ingen fly gikk tapt.

DET FJERNE ØSTEN. Et kraftig flyangrep ble torsdag rettet mot Rabaul på Ny Britannia. 88 japanske fly ble skutt ned. De allierte mistet 17 maskiner. Over 200 allierte fly tok del i angrepet. Resultatet var udeleggende for japanerne. 2 kryssere og 13 destroyere ble senket eller skadet. Størsteparten av den japanske eskadren i Rabaul ble tvunget til å trekke seg tilbake.

Marineminister Knox betegner de japanske rapportene om at de har adelagt hele admiral Halseys flåte i Stillehavet som latterlige, fantastiske og utrolige. Knox erklærer: Det faktiske

BRD-ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg mot tyskerne. I områdene av Lecco og Bergamo-

FAKTA OG KOMMENTARER.

Represalieangrepet. Churchill nevnte i sin tale tirsdag muligheten for nye angrepsformer mot England. Det har vakt en del forundring, og på mange hold har man spurt om statsministeren siktet til stratosfære-rakettene, som tysk propaganda har snakket så meget om i det siste. De britiske militæksperter har ikke uttalt seg om saken. De tyske rakettene er - enten de nå er virkelige eller oppdiktete - forsynt med sensurstopp i London. Den ansvarlige pressen behandler imidlertid muligheten for at England før krigens slutt kan utsettes for noe tysk djevleskap av nyoppfunnet slag. Den omtaler denne mulighet med klarhet og alvor. På den annen side er det nesten et aksiom at ingen hemmelige våpen kan forbli hemmelige lenge, og at motstandere før eller senere finner effektive motforholdsregler. Man tror ikke i London at utgangen av krigen på noen som helst måte kan settes på spill ved noe nytt våpen, men tanken på at Tyskland før sammenbruddet kommer til å gjøre en siste fortvilet hevnaksjon, stemmer med den alminnelige britiske oppfatningen at nasismen forsøker å vinne en siste nådetid før krakket. Times skriver: "Faren fra et dødelig såret dyr er alminnelig kjent".

Det haster med hjelpeaksjoner til Europa. Reuters spesialkorrespondent i Atlantic City meddelede den 13. november: De europeiske medlemmer av UNRRA (Gjenoppbygnings- og hjelpeadministrasjonen) erklarte den 13. november at de har mottatt presiserte instruksjoner fra sine regjeringer, hvor det regnes med at krigen i Europa kan være slutt om et halvt år. Den hollandske delegerte, Kerstens, gikk så langt at han erklarte at det tyske sammenbruddet vil komme i løpet av noen uker, men majoriteten av de delegerte mener at krigens varighet ennå må regnes i måneder.

Fiat justitia. Som hevn for at uskyldige polske medborgere er henrettet i Varsjaya har polske partisanstyrker gjort et cristig angrep mot generalguvernør Franks pansertog på linjen Krakov-Varsjaya. Toget ble stoppet med store treblokker over sporene. Så snart det var stanset, ble det omringet av partisanene, som ropte: "Polske passasjerer går av til venstre!" Da alle polske passasjerer var steget av, beskjøt partisanene toget med maskingeværer og kastet håndgranater inn i kupeene hvor gestapofolkene befant seg. Noen gestapo-offiserer ble tatt til fange, men en av dem ble sluppet løs og fikk ordre til å melde av til de tyske myndighetene hvorfor angrepet var gjort. Polakkene dro seg tilbake uten tap. Da et tog med SS folk ankom en time etterpå, fant de bare døde og sårede tyskere på stedet.

Hitler og religionen. I sin Münchentale sa Hitler: "Også jeg er religiøs, dypt og inderlig religiøs. Jeg tror at forsynet velger ut menneskene, og at den som ikke kan bestå overfor forsynets prøvelser men bryter sammen under dem, ikke er bestemt av forsynet til større ting. Det er en nødvendighet som naturen har gitt, at bare den sterkere blir igjen i utvalget".

Det vilde kanskje være en forulempning av Darwin hvis man påsto at dette er Darwinisme. Men det har åpenbart sin rot i Darwinismens populære avarter. Selve kjernen i Hitlers livssyn, som hele tiden har lyst igjennom, er den popularvitenskapelige Darwinismen, som ble spredd i alle slags sammenheng da han vokste opp. Den er blitt anvendt i en mangfoldighet av former og passet bra inn i nesten enhver antikristelig bestrebelse. Hitler har vist oss hvordan slike lærer om "den sterkeres rett" fører, når de blir trodd på med fanatisme og anvendt hensynsløst. Å slå fast dette har større betydning for fremtiden enn å få vite hva Hitler mener om krigen.

Finnland håper på Hull. Svenska Pressen i Helsinki hadde lørdag en leder hvor det nevnes at mange aviser i Finland har gitt uttrykk for den oppfatning at vestmaktene bare har måttet bøye seg for Stalin i Moskva. I tilslutning til dette skriver avisen: Det er vanskelig å tenke seg at en iherdig konsekvent og en idealist fyllt av rettspatos som Hull ikke skulde ha tankt på en slik sak som Finnlands problem, selv om den er liten i sammenligning med verdenskrigens stormaktperspektiver. Inntil det motsatte er fastslått, bør vi få regne med også den chansen.

Studentene sier fra. Da departementet ennå ikke har gitt Universitetet reglementsmessig sikkerhet for at studentene ved de begrensede fakulteter vil bli opptatt etter saklige kvalifikasjoner, og da myndighetene heller ikke har tatt hensyn til fakultetens alvorlige klage over arrestasjonene av en rekke universitetslærere og studenter, har studentene funnet det påkrevet å gjøre myndighetene oppmerksom på at de står bak fakultetene og de arresterte kamerater. Studentene har derfor mandag enkeltvis sendt inn følgende erklæring:

"Til Kirke- og Undervisningsdepartementet.

I anledning av at 10 universitetslærere og over 40 studenter har sittet fengslet i 4 uker og har fått sikringsdøm for 6 måneder uten rettslig grund, vil jeg uttale at jeg fullt ut slutter meg til fakultetens erklæringer i anledning av dette overgrep mot vårt Universitet, og til henstillingen om at de fengslede blir frigitt uten opphold."

Aksjonen fikk spontan tilslutning fra studentene på lesesalene og instituttene. Men det fins også studenter som sitter hjemme og leser. Disse må uopphørlig slutte seg til og sende inn sine erklæringer. Den stiles til departementet, men kan leveres inn på sekretariatene. Ingen må skulke unna. Den dag kan snart komme da du blir spurt om hva du gjorde i denne situasjonen.

Dette er N.S. Oslo Hotell- og Restaurantforenings styre ble fredag den 12. november avsatt av N.S., idet det den dagen på foreningens kontor innfant seg herrerne: advokat Skjoldberg, direktør i Norsk Hotell- og Restaurantforbund (N.S.) og hotelldirektør Eggum, Drammen (N.S.) samt direktør Mørck, hotell Continental (N.S.) og direktør Hj. Birkeland, Folketeatrets restaurant (N.S.) og meddelte Osloforeningens styre at det var avsatt. Grunnlaget for avsettelsen er at forbundets nasiledelse siden generalsekretær Christies avsettelse har klart å bruke hele forbundets formue og rørlige fonds! De var nå i den stilling at de hadde søkt Næringsdepartementets hjelpfond om driftsmidler, men Næringsdepartementet har avslått dette. Dette henviste forbundet og N.S. ledelsen til å avsette Osloforeningens styre og derved få tak i de hundretusener som denne forening disponerer for således å muliggjøre forbundets fortsatte nasidrift. Aksjonene må være kommet helt uforberedt på Osloforeningens nasimedlemmer, som på generalforsamlingen den 11/11-1943 var mød og stemte for tillitsvotum til det daværende styret.

Den nye kom. ledelse i Osloforeningen består av Odd Fossums protesje, Kåre Olofsen, restauratør Kayser for restaurantene i Oslo og direktør Mørck, hotell Continental for hotellene i Oslo. Den sistnevnte var tidligere kontorsjef på Bristol og forsøkte i 1939 å gjøre seg gjeldende i arbeiderpartiet i Barum, men han avslørte seg som den usle fyr han er og gikk den motsatte vei til N.S., hvor de nå har funnet bruk for ham.

Tungstale. General Jodl talte på et møte for nasipartiets riksledere og Gaulleitere. Her er et par smakebiter av hans tungetale: "Tyskernes faste tillit til seiren beror på den tyske kamper etiske og moralske grunnvold. Den dypeste tillit grunner seg dog på det faktum at i spissen for Tyskland står en mann, som bare forsynet kan ha utsett til å føre det tyske folket inn i en lysere fremtid. Vår tro på føreren er grenseløs. Vi skal seire fordi vi må seire, for ellers har verdenshistorien mistet sin mening. Abra cadabra hokus pokus heil Hitler."

Ungarn. Statsminister Kakli uttalte den 13. november: "Jeg må dra visse konsekvenser av tap i mannskap og materiell som vår arme har lidd. Det skjer i bevisstheten om mitt ansvar for Ungarn. Det er ikke innholdet i mine uttalelser som har endret seg, men begivenhetene selv. Vi i Ungarn trenger hele vår kraft i vår egen kamp. Derfor akter jeg å reservere den for Ungarn."

Varsø bli garn! Cally Monrad har vært svært urolig til sinns lenge - skjelver på hendene og ann, vet De. Hun er blitt roligere nå, etter at hun har fått vite at Tibet vil erklære England uavhengig. Dette er ikke en anekdote og noen anekdote er det heller ikke at en aften var det 1 - sier hun - skriver en - tilskuer på hennes teater. (Fribillet fra Einar Tevito).

forhold er at det ikke er forekommet noe større sammenstøt til sjøs i Stillehavet siden den 2. november. Jeg tror at de utsendte fullstendig uriktige rapporter har til hensikt med psykologiske midler å råde bot på en eller annen indre krise, som vi ikke kjenner til. Alle de japanske rapportene er feilaktige. Utenfor Bougainville foretok japanske torpedo- og stubombefly f.eks. nylig et angrep mot et hangarskip. Dette ble ikke truffet, og japanerne mistet en stor prosent av de angriperfly. Deres kommunikeer er eidndommelig fantasifulle.

ØSTFRONTEN. Etter en rekordhurtig fremrykning på 130 km. over slettene vest for Kiev har russiske panseravdelinger, kavalleri og infanteri natt til lørdag stormet det store jernbanesentret Sjitomir på stambanen mellom Odessa og Leningrad. Den slagne tyske garnisonen bafinner seg på full flukt mot den polske grensen, heftig forfulgt av general Vatutins støttropper. Russiske tropper står nå ca. 80 km. fra den gamle polske grensen. Med erobringen av Sjitomir har sovjet-troppene avskåret stambanen Leningrad-Odessa og dermed berøvet tyskerne den siste nord-sydgående jernbanelinjen for den polske grensen. Seiren ble feiret i Moskva med 20 salver fra 220 kanoner. Sjitomir var også et av tyskernes beste vinterkvarterer på den ukrainske fronten.

Etter erobringen av Sjitomir er den russiske offensiven fortsatt. Lørdag ble over 100 steder erobret og søndag ytterligere over 50, deriblant hovedstaden i Sjitomir-distriktet, Tojepovitsj. Fremrykningen mot Korosten, et annet knutepunkt på stambanen Leningrad-Odessa, foregår på bred front. Tyskerne treffer forberedelser til evakuering av byen. Alt som kan føres med av forråd og utrustning føres mot Dnjestr-linjen ved grensen til Bessarabia.

Den russiske trussel mot Berditsjev er blitt ærlig alvorlig etter erobringen av Sjitomir, idet de russiske tropper fra Sjitomir har omgått byen. Også fra Berditsjev meldes det om tyske forberedelser til evakuering.

Fronten forøvrig. Vest for Gomel truer russerne jernbanen fra Gomel til Varsjva.

Sydvest for Kiev raser det voldsomme kamper i retning fra Fastov mot øvre Bug. Det ser ut til at tyske troppene har fått ordre til å holde området nordøst for Bug for enhver pris for ikke å slippe de von Mansteins armeer ved nedre Dnjepr i fare for å omringes.

På Kertsj-halvøya ble den tyske motstand brutt på sterkt befestede punkter.

Tyske meldinger sier at det ventede russiske storangrepet mellom Saporosje og Krivoj Rog er satt igang med innsats av ca. 30 divisjoner og mange komplette panseravdelinger. Det kom til forbitrede kamper med lokale gjennombrudd av de tyske linjer. Disse meldinger er ikke bekreftet fra Moskva.

Opptakt til vinterkrig. Krigskorr. opplyser at den russiske overkommando nå er iferd med å fore sammen sine vinterarmeer mellom Leningrad og Svartehavet, og man ventet at disse når som helst skal avløse de troppene som har deltatt i sommer- og høstoffsiven. Russernes utrustning er rikelig og moderne, og en særlig omhu er viet artilleriet. Mengder av moderne kanoner er monterte for vinterkrigsførsel og står ferdig til å tas i bruk.

Panikken i Bessarabia og Romania. Oker. blant flyktingene som ilskent drar vestover. Togene overfylte og trafikkvirvret er ubeskrivelig. Myndighetene står opprødd overfor panikken.

Fasitt. Russerne er iferd med å sprengte portene til Polen. De har aldri stått lengre vest, det ser ut til at det blir en tvingende nødvendighet for tyskerne å evakuere Ukraina nå.

ORD FOR DAGEN. Hitler skrev i Mein Kampf: "Intet er verre for en har enn å kjempe på åstedet for tidligere seire". Idag kjemper tyske tropper desperat der de i 1941 vant seier ved Bel. Tyskerne Tyskernes begrensede reserver og de tapte kommunikasjoner reduserer hver dag som går muligheten for at de effektivt kan stanse det russiske gjennombrudd.

v v v v v v v

SIDFRONTEN. De siste kommunikeer melder bare om patruljevirkosmhet. De allierte har ikke kommet innrapportere noen mere oppsiktsvekkende terrangvinning, men de trykker stadig hardere på den tyske vinterlinjen. Her og der tvinges tyskerne til å kaste inn styrker som er trukket vekk fra fronten til noen dagers hvile, for å demme opp for de alliertes angrep.

Den indre fronten i Italia viser tegn til å by de tyske okkupasjonsstyrkene voksende bekymringer. Det foreligger på ny meldinger om store uroligheter fra industriområdene i nord, hvor det flere steder hersker unntagelsestilstand. Fra Milano og Torino foreligger rapporter om henrettelser og massearrestasjoner.

Flyangrep. For 3. gang på rad har Wellingtonfly med baser i Nord-Afrika rettet et heftig angrep mot den tyske trafikken ved Rivieraen. Målet var igjen området ved Cannes. Amerikanske fly har vært i livlig virksomhet over Balkan, hvor de bl.a. har sprengt et transporttog på 25 tankvogner med over 600.000 liter olje. Allierte fly fra Midd-Østen har vært på vidstrakte tokt over Eggehavet. Flyplassene ved Istres nær Marseille, og ved Chalons er bombet av betydelige styrker tungbomberfly. En havnby i Jugoslavia og en flyplass i Hellas er også angrepet.

Sofiaraiden. Balkantrafikken er midlertidig desorganisert ved ødeleggelsen av reparasjonsanlegg og haller i Sofia. Sofia er et knutepunkt for tyske transporter fra Balkan til den sydlige del av Østfronten og omvendt. Raiden setter en stopp for den bulgarske regjeringens propaganda om at landet ikke er innenfor de alliertes rekkevidde.

Dodekaneserne. De allierte styrkers organiserte motstand på Leros er opphørt. Det foreligger også rapporter som tyder på at det er kamper igang på andre øyer utenfor den tyrkiske kysten, bl.a. Samos.

VESTFRONTEN. Mosquitofly har bombet mål i Vest-Tyskland de to siste netter. 3 fly savnes. Mål i Nord-Frankrike er også angrepet.

Norge. Målene i Norge var molybdengrubene ved Knaben og kraftstasjonen på Rjukan. Flygerne meldte at det var svak motstand fra tyske jagerfly under begge angrepene. Luftvern motstanden var også svak. 2 amerikanske bombefly gikk tapt. 6 tyske jagere ble skutt ned.

Fra Rjukan meldes at vannstoffabrikken ved Vemork ble totalt ødelagt. Vemork kraftstasjon er uskadt, men et av de 8 turbinrørene er sprengt. På Rjukan ble amblasjefabrikken ødelagt og jernbanestasjonen ble noe ramponert. Det skal være 20 døde og endel sårede. Ca. 70 fly deltok i angrepet. Fra Knaben har vi ingen etterretning.

ØSTFRONTEN. Det er trafikkknutepunktene Korosten og Barditsjev og dessuten Gomel som står nærmest på dagsordenen. De to første ligger på hovedbanen Odessa-Leningrad, og deres fall vil vesentlig utvide den russiske offensivloppen vest for Kiev og sette den røde hærs istand til å gå på bred front mot den tidligere polske grensen. I løpet av 10 dager har sovjet-troppene under sine lynoperasjoner i Kiev-området gjenrobret ca. 10.000 kvkm. og befrikk mellom 700 og 800 byer og landsbyer. Den klævede 4. tyske panserarmeen har bare greidd å samle seg til motstand sydvest for Kiev, mens tyskerne vest og nordvest for Kiev faller tilbake uten samlet ledelse.

Gomelavsnittet. Den tyske garnisonen i Gomel er kommet i en kritisk stilling som følge av den russiske omringningsmanøveren nordvest og sydvest for byen. Omringningsmanøveren har ført til at den eneste gjenstående retrettveien vestover mot Brest Litovsk er avskåret ved erobringen av en jernbanestasjon like i nærheten av trafikkknutepunktet Ratsjitsja. Hovedlandeveien vestover er også avskåret. Sovjet-troppene står her over 75 km. vest for Gomel, hvis garnison bare har små mulig-

* Flekkefjær

NAVNE
slags
norden
quie
r i r
sling
ordne
ster
r føy
ge be
Joha
n Wig
ustad
Einar
n Arv
PÅ KN
være
n noe
ngrop
ct va
gange
enfæc
l ver
N I D
erstr
hevd
ler n
mot t
polsk
full
krie
slig
sc of
LØG
ct i
Dot
yang
ver s
rykte
ut ic
orden
unn e
er d
hvil
TER
tære
å n
ndo
rtse
de
hsvet
blod
verno
seg
ron.
Hit
n vi
mon
tt,
er
r. vis
tykker.

RD-ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg

FAKTA OG KOMMENTARER.

VOLDSOMT ANGREP PÅ FINNLAND. Den røde hers organ, Krasnaja Svesda, har rettet et voldsomt angrep på den nuværende finske regjeringen. Angrepet vitner om den overordentlige forbitrelse som hersker på ledende militært hold mot Finnland. Avisens politiske og diplomatiske medarbeidere taler i heftige vendinger om "de finske hitlister, som må knuses fullstendig og må dele de tyske fascistiske forbryteres skjebne".

Etter en oversikt over den tyske aggresjonens historie i Norge og Danmark skriver Krasnaja Svesda at den finske regjeringen har spillet tyskerne i hendene ved sin oppførsel mot Sovjet-Unionen. Alt dette, skriver Krasnaja Svesda, førte til den fullstendige isolering av Sverige, som på en eller annen måte ble trukket inn i "de tyske imperialistenes smussige gjerning", da de tyske troppene ble tillatt å passere over svensk territorium og hjelp ble gitt til "de imperialistiske finske krigshisserne". Kretsene rundt Ryti har handlet altfor åpent til å ha noen chance til å kunne fortsette sitt russisk-fiendtlige spill, legger skribenten til. Ansvarlige politikere i Skandinavia innser at russisk-fiendtlige eventyr kan medføre de ferderveligste følger for Nordens land, og at bare vennskap og godt naboskap med Sovjet-Unionen kan skape garantier for freden i Nord-Europa, avslutter Krasnaja Svesda.

I en ikke mindre oppsiktsvekkende kommentar skriver BBC's diplomatiske medarbeider at den russiske uttalelsen synes å ha en dobbelt betydning. Før det første innebærer den at Sovjet-Unionen er besluttet på at Finnlands nuværende makthavere må fjernes, selv om en henstilling om fullstendig og betingelsesløs kapitulasjon skulde bifalles av den nuværende finske regjering, for den går av. For det annet settes det i den russiske uttalelse et skille mellom Finnlands nuværende regjering og det finske folket. Dette ser ut til å være det springende punktet og betyr at et selvstendig Finnland etter alt å dømme vil bli anerkjent av Sovjet-Unionen. Slik summerer den britiske kommentator opp sin mening om Krasnaja Svesdas angrep på Finnland.

UBESKRIVELIG ELENDRIGHET I JUGOSLAVIA. De følgende opplysninger er gitt av en troverdig, kjent jugoslavisk intellektuell, som på en eventyrlig måte har greidd å komme seg ut av sitt sønderrevne og mareredsne land og ad illegale veier har kronglet seg fram gjennom Tyskland til Schweiz. Han forteller: Inntil slutten av september har 2 millioner mennesker dukket under for krigen og nyordningen i Jugoslavia, falt som offer for okkupasjonsmaktens terror eller omkommet ved hungersnød og farsotter. De er falt som offer for massehenrettelser av gisler, straffeekspedisjoner og fullstendig meningsløse massakrer.

Nøden og elendigheten i Jugoslavia trosser nå all beskrivelse. Allerede nå har befolkningen i store deler av landet intet annet å spise enn barkbrød og suppe av gress. Det aller verste er kanskje den skrikende mangel på legemidler og legur. Flekktyfus, paratyfus, vanlig tyfus, dysenteri og andre farsotter herjer epidemisk over vidstrakte områder. Dødeligheten er steget enormt, fremforalt spebarnsdødeligheten, som på mange hold nå går opp til 90%. Mange mødre har hverken øde eller klar til seg selv og sine barn. Mange har bare gamle aviser å svøpe sine spebarn i.

Nå i høst er tilstanden blitt ytterligere forverret, etter at frihetskrigen er flammet opp over hele landet, fordi tyskerne og deres vasaller i ren desperasjon griper til ren massenedslaktning av mennesker ved den minste anledning eller uten anledning. Værst er det kanskje i Syrmia, hvor den russiske quislingen general Vlasovs kosakkdetasjement er satt inn som hjelpe-tropper. Den fremferd som Vlasov og hans kosakker har gjort seg skyldig i i Syrmia overtreffer det meste man har opplevet t.o.m. i Kroatia, som er så tynget av ustasjans skrekkelige. Etter heldige kamper med partisanene lot således sjefen for en kosakkbrigade en serbisk bonde henge i hver telefonstolpe langs den 40 km. lange landeveien mellom Indija og Ruma i Syrmia.

LIKE FOR LIKE. Tyskerne vil ikke være med på å bygge opp de byene som de har lagt i grus og de hørtatte land. Hverken Rotterdam eller Stalingrad interesserer dem. De får nok å gjøre med å sette istand sine egne bombeherjede byer. Hvis de arbeider utenfor Tysklands grenser, setter de et tyske folkets forsyninger på spill. Dette resonement er, ifølge rapporter fra Berlin, de ledende tyske kretsenes oppfatning.

Seierherrene vil neppe godkjenne denne tankegangen. De kommer til å innvende at tyskerne selv er ikke tatt noe hensyn. De har systematisk utplyndret de hørtatte land. At befolkningen i dem dermed er dømt til savn av alle slag, har ikke på minste måte besvært tyskerne. Hundretusenvis av kreker er sultet ihjel. Det rike Frankrike er berøvet så meget at landets egne barn lider nød. Det norske folket er uenerernært. Om den behandling polakkene har fått er det best å tie stille. Overalt har tyskerne fart fram på samme måte. Den velnærte Gøring la ut for leden riktig fornøyd om at hvis noe folk i Europa skal sulte og lide av mangel på livets nødvendigheter, så skulde det allfall ikke bli det tyske folket.

De har ikke lidd av noen hemninger, når det gjaldt å ransere fremmede byer. De vil ikke bygge dem opp igjen nå. De behøver selv all sin arbeidskraft. Nåvel, har de ikke slept 14 millioner fremmede arbeidere til Tyskland og latt dem trelle for seg? Disse fremmede arbeidere er blitt betraktet som pariaer. De er blitt behandlet som trekkdyr. De trengtes mer enn godt i sine hjemland. Med vold slepte tyskerne dem vekk og tyng dem til slaveri i de tyske fabrikkene og i det tyske jordbruket. De som har gjort dette, erklærer nå at de vil ikke svare for det. De vil være hjemme og bygge opp sitt eget land.

De skulde ha tenkt på det litt før. De har selv overfalt de andre land. Det ene etter det annet vilde de plukke. Så kom feilregningen, da hitler angrep Polen. Da gikk det ikke lenger. Senere overfalt han også Russland. Da fikk han mot seg en overmektig koalisjon. I sitt overmot trodde han å kunne beseire den. I samme sinnsforfatning for hans folk fram, som om noen etterregning, ikke var å frykte.

Når de nå begynner å skimte disse etterregninger, erklærer tyskerne at dem vil de ikke betale. Det ser ut til at det ennå sitter i dem at de er "herrefolket", som kan fare fram etter forgodtbefinnende. De har ikke satt seg inn i at det der med herrefolkskapet er forbi for alltid. Seierherrene kommer ikke til å spørre ydmykt hva herrene behager å gjøre etter sitt nederlag. De vil stille krav, og de vil se til at disse krav blir oppfylt. Stalin kommer ikke til å trekke seg blygt tilbake, hvis tyskerne ignorerer hans fordringer. Han kommer ikke til å få gråteparoksysmer eller bite i tepper, hvis tyskerne ikke vil bøye seg for hans kraft. Og de andre lands ledere vil heller ikke falle til føye for Berlin, nei. Like for like vil bli alles rettesnor.

FLUKT OG EVAKUERING. Ifølge en melding befinner ca. 1 million sivilpersoner seg på flukt mot de polske og rumenske grensene. Veiene er fullpakket med flyktninger, som volder de retirerende tyske troppene store bekymringer. Byen Poznan innenfor den polske grensen holder på å tømmes for de embedsverkene som har hatt sitt tilhold i byen i to år. Fra de østlige delene av Polen føres maskiner og annen utrustning bort, og okkupasjonsmyndighetene er iferd med å minere jernbanelinjer, landeveier, broer og viadukter. Bak den sprengte 4. tyske arme pågår en systematisk ødeleggelse av alt som kan tenkes å bli til nytte for russerne. Byer, landsbyer og bebodde steder står i brann, og de deler av årets høst som tyskerne ikke rekker å få med seg, setter de fyr på. Ødeleggelsen er like grundig som den som i sin tid ble proklamert av Stalin.

REPLIKK. Stadig flere vil innse at det hitlerske hasardspillet er slutt, og at alt er tapt. Hitler har sin to-frontkrig - den indre og den ytre. Det vil gjøre nederlaget ennå mer ødeleggende enn det hadde blitt uten denne dobbelte fronten.

vvv vVv vVv

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg

heter for å slå seg ut mot vest. Ringen om byen er nesten lukket, og dens fall kan nok ikke nå vente lenge på seg.

Gjennom bresjen vest for Retsjitsja stormer nå russerne fram mot Pripet-sumpene. De russiske tropper her har etablert samband med de tropper som rykker fram nordover fra Kiev-frenspringet. Tykerne presses under harde kamper ut i de farlige sumpene, hvor partisanene ligger på lur. Frontmeldinger erklærer at tyskerens stilling er trostesløs og at såvel tropper som materiell synker ned i den bunnløse sølen.

Ved Korosten er stillingen for den tyske garnisonen blitt på det nærmeste uholdbar etter at general Vatutins kosakkavalleri har slått en bresje i de tyske linjene nordvest for byen og nå er iferd med å omringe den. To andre kolonner rykker mot Korosten fra øst og sydvest, og stillingen minner meget om den som gikk forut for Sjitomir fall.

En annen russisk kolonne støter fram mot Dvruch ved jernbanen 40 km. nord for Korosten like i nærheten av det sydlige utløp av Pripet-sumpene. Hovedveien fra Korosten til Retsjitsja og jernbanen Korosten-Tjernigov er truet. Begge ligger under kanonild. Erobringen av Korosten er etter alt å dømme nær forestående.

Vest for Sjitomir trenger den første ukrainske armegruppe stadig raskere mot vest og skal ifølge de siste rapporter stå bare noen få mil fra grensen.

Ved Berditsjev er stillingen for tyskerne om mulig ennå mer fortvilet. Også denne by vil sannsynligvis snart bli erobret. Tyskerne trekker seg tilbake mot øvre Bug. Nya organiserte tyske styrker kastes inn i forsøket på å gjenopprette stillingen.

De tyske linjene på vest for Kiev er nå revet opp langs en front på nesten 150 km., og hvis den russiske fremrykningen fortsetter i samme hurtige tempo som hittil, vil det nok ikke vare mange dager før de første røde gardister har satt sin fot på tidligere polsk territorium.

ORD FOR DAGEN: FREDRIK RAMM IN MEMORIAM. Redaktør Fredrik Ramm er død i Danmark. Da han fikk dobbeltsidig lungebetændelse nylig, ble han slått fra en tysk konsentrasjonsleir og døde på veien hjemover til Norge. En venn av Fredrik Ramm holdt følgende minnetale i aftnen:

"Siste gangen jeg så Fredrik Ramm - ikke så lang tid før han ble arrestert siste gangen - var jeg sikker på at hvis noen skulde overleve denne krigen, så måtte det bli ham. Fysisk var han en sterk mann. Hans mot var ukuelig. Hans åndelige rustning var ugjenombrytelig. Gestapo arresterte ham for en bagatell allerede i 1940. Han satt noen uker på nr. 19. Hans medfanger sa at tyskerne slapp ham ut fordi han truet med å demoralisere hele fengslet, som de kalte det. Han var utrettelig når det gjaldt å utrydde tvil og stive opp folk som holdt på å miste motet. "Jeg likte det, jeg", sa han, når noen spurte ham om hvorledes det var å sitte i fengsel. Hans største egenskap i kampen mot undertrykkerne var hans viljestyrke og motvilje mot å gå på akkord med noen eller noe. Hans svakhet - hvis man kan kalle det så - var hans glede ved å bære sitt verge åpent. Tyskerne så så altfor tydelig at han representerte den ånd som var deres værste hindring i forsøket på å undertrykke det lenkede Europa. Så fikk de ham dømt og sendt til Tyskland. Selv en kjempelidende og et mot som Fredrik Ramm var ikke tilstrekkelig til å redde sin mann gjennom det tyske tukthushelvetet. Selv han måtte dukke under. Et av de inderligste ønsker blant dem som kjente Fredrik Ramm på nært hold var at han skulde få se Norge fritt igjen. De visste hvor han fortjente det. Det skulde ikke skje. Hans liv er gått inn i summen av de tap som aldri kan gjenoprettes ved noen fred og som vi aldri vil kunne tilgi våre fiender - tapet av de kamerater som falt i den stille kamp mot tyrannene.

v v v v v v v

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 19/11-1943.

ØSTFRONTEN. Dagens allierte kommuniké melder bare om patruljevirkosomhet. Vårforholdene har bedret seg noe. Fra Jugoslavia meldes om heftige kamper i Herzegovina og Dalmatia. I Dalmatia har frihetskorpene måttet oppgi 3 byer. Flyangrep har vart rettet mot krigsviktige mål nord for Roma og mot flyplasser i Hellas.

VESTFRONTEN. Mosquitofly angrep Berlin og mål i Vest-Tyskland natt til torsdag. Liberatorfly med jager eskorte angrep torsdag mål i Vest-Tyskland.

De største styrker av britiske bombefly som noensinne er sendt inn over Tyskland rettet natt til fredag angrep mot Berlin og Mannheim-Ludwigshafen. Mengder av spræng- og brannbomber ble kastet, og svare branner ble satt igang. Over Ludwigshafen var været klart, og store eksplosjoner ble hørt. Tyskerne sier at det er anrettet store ødeløggelser i Mannheim. Over Berlin ble det kastet mer enn 350 to-tonns bomber i løpet av en halvtime. Det opplyses at over 2.500 fly var over Tyskland natt til fredag. 32 bombefly gikk tapt.

Angrepet mot Kjeller. Torsdag ble Kjeller flyplass angrepet av amerikanske Liberatorfly. Det falt ca. 100 fly, og angrepet sto på 1/2 time. Det kom overraskende på tyskerne, som drev omfattende øvelser og åpenbart trodde at flyalarmen hørte til spillet. Først da bombene falt, forsto de at det var alvor. Tyske kampjagerfly gikk da opp. 8 av dem ble skutt ned. 9 amerikanske fly vendte ikke tilbake. Monteringshallen og hangarene ble truffet. Flyfabrikken ble skadet og omtrent 15 fly ble trødelagt på bakken. Mange tyskere og 3 sivile ble drept. Etter bombingene tok flyene en tur over Gardemoen uten å kaste bomber. Et par bomber ble sluppet over den nye flyplass med sikte på luftvernet som arbeidet der.

ØSTFRONTEN. Russerne kan innregistrere en ny betydningsfull dobbeltseier, idet den røde har erobret de to tyske nøkkelstillingene Korosten og Retsjitsja med storm. Begge de viktige trafikknutepunktene befinner seg på russernes hender etter voldsomme gatekamper, og de tyske armeene rykket nord for Pripet-sumpene og i Hvit-Russland er tilføyet et hardt slag. Meldingen om den russiske dobbeltseieren ble gitt torsdag kveld av Stalin i 2 dagsordrer. 248 kanoner feiret seieren i Moskva med 12 salver hver, og i overensstemmelse med tradisjonen ble Moskva opplyst av praktfulle fyrverkerier.

Etter erobringen av Retsjitsja forfølges tyskerne i retning mot Gomel, som er ytterligere isolert og etter alt å dømme står for fall. Russerne rykker også vestover mot Mosyr og står ca. 23 km. fra denne byen. Mosyr er et kommunikasjonssentrum i utkanten av Pripet-sumpene og ligger 80 km. sydvest for Retsjitsja. Syd for Gomel er andre tyske avdelinger stengt inne i den trekanten som dannes av elvene Dnjepr og Pripet.

Etter erobringen av Korosten presser russerne seg stadig nærmere den siste jernbaneforbinnelsen mot den polske grensen. Nordvest for Korosten sprenger det russiske kavalleriet på i en farlig flanke- og manøvre med trussel mot tyskerens rygg.

Sydvest for Kiev. I Fastov-området har et heftig panserslag rast i 7 dager. I de siste dager er reorganiserte tyske panser- og infanteriavdelinger igjen kastet inn i det voldsomme oppgjøret for å forsøke å redde en mer enn kritisk situasjon og stoppe den russiske fremrykningen mot Dnjepr-bukta. News Chronicles korrespondent telegraferer at tyskerne etter alt å dømme har innledet en kraftig motoffensiv. De angriper på en 25 km. bred front med hundrevis av tanks. Overfor et av de voldsomme angrepene har den røde hæren sett seg nødsaget til å oppgi terreng og dra seg tilbake til en ny forsvarslinje. Det heter i en Moskva-melding at von Manstein har kastet inn nesten 8 divi-

ATTE NYE NAVN.

Tyskernes raseri kjenner ingen grenser. Bestapos blodturst er utslukkelig. Atter kommer det bud om en ny tysk skjendelsesdåd: 8 gode nordmenn er myrdet. For tyskerne er de bare nummer i rekken av frihetsselskende menn, som er pekt ut av våre hjemlige nasister for å stilles opp mot muren og skytes. Det skjer for å tilfredsstille quislingenes og de tyske barbarers sadistiske følelser.

For oss nordmenn betyr det at vi har mistet 8 av våre laddsmenn, som nærer de sterkeste og varmeste følelser for sitt folk og sitt land. Deres navn er føyet til på listen over nordmenn, hvis minne skal leve så lenge Norge består.

Øystein Johan Langseth

Gustav Fredrik Andersen

Kolbjørn Wiggen

Arne Johansen

Arvid Austad

Odd Christensen

Reidar Einar Wærland

Carsten Lyder Wærdal

Arvid Austad var fra Melhus. De øvrige 7 var fra Trondheim.

v v v v v

FAKTA OG KOMMENTARER.

ANGREPET PÅ KNABEN. Driften ved Knaben måtte innstilles helt etter Mosquitoangrepet i mars. Grubene ble imidlertid hurtig satt istand igjen, bl.a. ved at Sverige leverte maskinutrustning. Molybdenmalmen spiller en viktig rolle i den tyske stålproduksjonen. Også Sverige har leilighetsvis fått leveranser fra Knaben.

Detaljerte rapporter fra det amerikanske angrepet på tirsdag viser at det nå er rettet et hardt slag mot den tyske stålproduksjonen. Det amerikanske hovedkvarteret erklærer at bombingene var meget vellykket. Det var ingen luftmotstand, slik at de flygende fæstninger gikk over målet flere ganger og sikret seg et godt resultat. I offisielle amerikanske kretser erklærer man at molybdenfabrikken i Knaben anses for å være av større økonomisk og industriell verdi for tyskerne enn noen annen industri i Norge. Hele produksjonen anvendes av Tyskland, som praktisk talt ikke har andre molybdengruber. På eksperthold fremholder man at det ikke fins noe som kan erstatte molybden ved fremstillingen av enkelte flydeler, som er utsatt for meget store påkjenninger. Den gruben som ble angrepet, er den viktigste av de 4 grubene som fins i dette området, og malmen fra alle grubene bearbejdes her.

FLYVARSEL FOR FRANKRIKE. En alliert talsmann rettet onsdag kveld i BBC' utsending en særskilt advarsel til det franske folket. Han navnga 36 steder i Frankrike, inklusive Paris, som fra og med nå vil bli gjenstand for masseangrep. Han erklarte: "Hermed en særskilt advarsel. Den varsler angrep mot fabrikker i Frankrike som produserer krigsmateriell. For å forkorte krigen er det av betydning å nøytralisere de fabrikker som fremstiller tanks, kanoner, lastebiler, fly, lokomotiver og gummi. Vi kan ikke angi eksakt dagen eller timen for våre operasjoner, men for å spare franske liv vil vi gå så langt at vi meddeler at disse operasjoner kommer til å ramme følgende områder Det er av største betydning at alle landsmenn som bor i nærheten av disse stedene, tar alle forsiktighetsforholdsregler.

SABOTASJEN I DANMARK. Danmarks frihetsråd har sendt ut en erklæring hvor det understreker at bare det organiserte attentatet er berettiget. Frihetsrådet advarer mot individuell terror mot almindelige medlemmer av den tyske hær eller medlemmer av Frikorps Danmark. Det hejdes at den ikke foregår til målet, og at en stor del av befolkningen ikke kan gå inn for slike handlinger til tross for sitt hat til nasismen. Hvis kampen mot tyskerne krever avstraffelse av en enkelt person, skal denne rettes mot den ansvarlige. Frihetsrådet godkjenner forøvrig at det rettes angrep mot okkupasjonsmaktens vitale punkter i krigsproduksjonen og transport. De tyske representanter som vil følge av slike målbevisste handlinger, vil det danske folket bære med forståelse og stolthet, erklærer Frihetsrådet.

TEROR OG LØGN.

Den tyrkiske avis Vata hevder at over 100 mennesker blir henrettet i Berlin hver dag, fordi de uttaler seg ufordelaktig om nasiststyret. Det som især har skapt misstemning og uro, er de alliertes flyangrep, som ifølge Vata krever mellom 10 og 15 tusen døde og sår. Ved enhver større raid, for å berolige befolkningen setter nasiledelsen ut rykter om Tysklands "hemmelige" våpen, og de mest fantastiske historier slenges ut for å dempe opposisjonen. Den tyrkiske avis påstår at en av disse historier går ut på at tyskerne har sprengt underjordiske tunneller under de britiske øyene, og at disse i gitt tilfelle skal fylles med sprengstoff, som skal bringes til å eksplodere. Videre fremholder avisen at lederne i Tyskland forbereder ennå strengere forordningsregler for hjemmefronten, delvis p.g.a. de alliertes erklæring om at krigsforbryterne skal straffes etter krigen. Av denne grunn er nasilederne beredt til å gå til nærsagt hvilken som helst ytterlighet.

GERILJA I NORD-ITALIA.

Den nord-italienske befolkningen setter seg stadig kraftigere til motferge mot tyskerne. Over hele Nord-Italia tar stadig bredere lag av befolkningen del i geriljavirkomheten. I omegnen av Lecco - og Berg-moalpene er det dannet store partisangrupper. De holder seg skjult i fjellene og får levnetsmidler av sivilbefolkningen. De går til angrep mot tyske kommunikasjonslinjer og transport. De har moderne gevarer og mange feltkanoner. Mellom sivilbefolkningen og geriljaavdelingene hersker det en fast solidaritet. Mange dramatiske begivenheter har funnet sted, og det er forunderlige eventyr som fortelles av flyktende italienere og engelske krigsfanger.

DEN STORE RETRETEN.

Tyskerne sier at det var det italienske sammenbruddet som er årsak til deres retrett på Østfronten. Hvis de virkelig ble overrasket av en utvikling i Italia, som faktisk nå i luften og som hele verden forøvrig bare gikk og ventet på, så vitner jo det om at hitlers genialt clairvoyanse har sviktet ham for engangs skyld og det i et meget kritisk øyeblikk.

Det innrømmes at russerne vinner terreng, men sies det, for eller senere må deres kolossale tap føre til at den russiske fremrykningen stanser og det oppstår en viss likevektstilling. Denne kan være tilstede til våren, og forøvrig er den russiske offensiven ikke noe annet enn en kjempemessig hasard. Slik resonnerer man i Tyskland. Hvis russerne spiller hasard, så må man virkelig undre seg over hvor man skal kalle hitlers felttoysplaner. Ihvertfall har russerne hentet sine gevinster på denne hasard, mens hitler først satset på Moskva og tapte og senere satte sine kort på olje, Kaukasus og Ukraina med det samme resultat, slik at de tyske armeene nå er drevet tilbake til de gamle russiske grensene etter at de har lidd tap, som sannsynligvis er de største i krigshistorien.

Tyskernes front er heller ikke forkortet, som de påstår. Med sine mange underlige inn- og utvekslinger er den tvert imot betraktelig forlenget, samtidig som de naturlige forsvarslinjene for en stor del er gått tapt. Det er riktig at de virkelig store katastrofene a la Stalingrad hittil er unngått, men hvert eneste russisk stot har ført til en avgjørt forverring i de tyske armeenes strategiske stilling. Den russiske hærledelsen bestemmer helt ut hvis slagene skal falle, og tyskerne innrømmer selv at deres markerte underlegenhet tvinger dem til en hel rekke improvisasjoner. De russiske stotene er meget sikkert avmålte, og tyskerne kan ikke hindre at det ene viktige jernbaneknutepunktet etter det annet går tapt dypt bak deres linjer. På denne måten er hele deres kommunikasjonsnett mellom Dnjepr og Bug iferd med å bli revet i filler. Tyskerne innrømmer at dette skjer med en russisk kraftutvikling som de ikke trodde var mulig og som de ennå ikke ser toppen på.

Det tyske resonnementet har også den lille feilen at det ikke regner med svekkelsen på hjemmefronten og bombingens virkninger. En ganske langvarig tysk forsvarskrig ligger kanskje innenfor mulighetenes grenser, men deres seierschanser er fortvilet små - ja usynlige.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg

sjoner eller ca. 150.000 mann i Fastov-Sjitomir-området. Det heter at tyskerne på denne frontsektor går til "de kraftigste motangrepene under hele høstfelttoget". I de siste 7 døgner har kampene foregått uten pause, og alt settes inn for å beskytte korridoren mellom Fastov og Odessa, som er den eneste retrettvei for tyskerne i Dnjepr-buen.

Sydvest for Dnjepropetrovsk har den røde hær innledet en ny framrykning og panseravdelinger og motorisert infanteri prasser seg stadig nærmere grubedistriktene ved Nikopol.

En fagmann. Det er general Victor Baranovs rytteravdelinger som nå sprer seg over et vidstrakt område vest for jernbanen Korosten-Sjitomir. Dermed er et nytt element ført inn i Østfrontkrigen. Baranovs ryttere - ikke kosakker - er kommet i store mengder fra Sentral-Asia. Baranov selv kommer fra Uzbekistan. Det sies at han behersker 16 øst-russiske sprog samt tysk og engelsk. Han har lang erfaring i den taktikken som brukes nå. I 1942 deltok han i en kavalleriraid, som varte i et halvt år, og da han vendte tilbake til sin basis var et område så stort som Belgia i partisanenes hender.

Fasitt. Kampene sydvest for Kiev øker i omfang og villskap fra time til time. Man sporer konturene av et stort feltslag, som etter alt å dømme kommer til å avgjøre de tyske armeenes skjebne i Ukraina.

v v v v v v v v v

FRANKRIKE. Fra Vichy kommer det melding om at marsjal Petain skal være gått av. Det foreligger meget uklare underretninger om dette, og det meldes at tyskerne og Laval har anmodet Petain på den mest inntrengende måte om å endre sin beslutning.

ETTER MORDENE. Bitterhet og hat preger stemningen i Trondheim etter at 8 av byens ungdommer ble henrettet onsdag. Terboven av slo selvfølgelig benådning i disse "dommer", som ble følt etter en summarisk rettergang. Samtlige henrettede og de to som ble dømt til langvarig tukthusstraff ble arrestert under den store rassiaen som ble foretatt i Trondheim nylig, da over 100 personer ble arrestert. De fleste tilhørte den sosial-demokratiske ungdomsbevegelsen og fagforeningsbevegelsen. Alle ble utsatt for en ytterst brutal behandling. Tyskerne påstår at de 8 var kommunister. I virkeligheten tilhørte bare 2 av dem den kommunistiske ungdomsbevegelsen, mens flere var sosial-demokrater i ledende stillinger. Langseth var i 1939 ordfører i Sør-Trøndelags distrikt av Arbeidernes Ungdomsfylking. Arne Johansen var tidligere bl.a. kretsordfører i den sosial-demokratiske ungdomsbevegelsen. Han forsøkte å flykte, men ble skutt i begge benene. Gustav Fredrik Andersen var medlem av den kommunistiske ungdomsbevegelsen. Både han og Langseth var anleggsarbeidere. Wiggen var medlem i en sosial-demokratisk ungdomsklubb. Han var kontorist i den kooperative landsforening. Odd Christensen tilhørte kommunistenes ungdomsforbund. Han var anleggsarbeider. Werland var reklametegner og tilhørte ingen politisk organisasjon, og Hærdal var en aktiv medarbeider i avholdsbevegelsen. Austad var kontorist. Han var medlem av Arbeidernes Ungdomsfylking.

Gunnar Olsen-Gundersen, som dømtes til 8 års tukthus, er en kjent idrettsmann. Han var ekspeditør. Håkon Johnsen, som ble dømt til 7 års tukthus, var medlem av bystyre og formannskap. Han arbeidet ved den kooperative landsforenings lager i Trondheim.

ORD FOR DAGEN. "Den brede massen har faktisk bare fått den dårligste delen av alle gevinster, nemlig retten til å bære byrdene. Den bedre delen ligger i det tåkade fjerne. Det er fullstendig logisk at de herrerne som har høstet gevinstene var fattige da de kom til makten. Men har dere sett for noen orientalere det er blitt av dem på noen få år? Sammenlign Berlins arbeidere av året 1914 med hva de er idag: Arbeidere som dengangen. Hva er det som er forandret hos dem? De er blitt magrere, deres klær er blitt utslitt, de er blitt fattigere". (Hitler, Mein Kampf)

v v v v v v v v v

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 1/12-1943.

SYDFRONTEN. Montgomerys storangrep mot de tyske stillingene ved Sangro begynte natt til søndag, bare noen få timer etter at den høytidelige dagsordre til troppene var utferdiget. I denne hender det bl.a. at øyeblikket er kommet, da tyskerne skal drives på den annen side av Roma. "Tyskerne befinner seg nettopp nå under de vilkår som vi ønsker dem. Vi skal nå tildele motstanderen et uøst slag", sier Montgomery.

Det samlede angrepet ble innledet som et dobbeltangrep fra de to brohodene nord for Sangro. Disse to brohodene er nå smeltet sammen til en sammenhengende front. Avdelinger av den 8. arme kontrollerer den første tverrgående hovedveien nord for Sangro og truer direkte byen Lanciano, som er et av ankerpunktene i den tyske forsvarslinjen ved Adriaterhavet. De allierte styrker som opprettet det annet brohode ved Archi, ca. 20 km. lenger inne i landet, har utvidet sin angrepsbasis. Fronten har nå en dybde av ca. 6 km. nord for Sangro.

Flåten og flyvåpnet. Den 8. arme rykker fram bak et teppe av ild, som har få sidestykker i dens begivenhetsrike og skiftende historie. Sceneriet minner om de allierte storangrepene ved el Alamein, i Vest-Tunisia og ved Salerno. I skinnen fra tusenvis av eksploderende granater og bomber og under larmen fra grove skipskanoner, feltartilleri, fremstormende bombe- og jagerflyeskadrer og smatrende maskingeværer har den 8. arme satt seg i bevegelse. I løpet av 24. timer er det observert ca. 20.000 bombe- og granateksplosjoner på de alliertes høyre fløy, sier en krigskorrespondent. De tyske linjene står som følge av disse massive angrepene i brann på kilometerlange strekninger, og det ene tyske motstandsredet etter det annet er roket ut av de alliertes granater og høyeksplosive bomber.

Voldsomme kamper. Tyskerne har gått til motangrep i bolge etter bolge. Ved siden av tanks, artilleri, infanteri, fly og landminer setter de inn store flammekastere. De forsvarer hver tomme jord med fanatismen hos soldater som har fått ordre til å kjempe til siste mann og siste patron.

På den 5. armers front viser tyskerne voksende nervøsitet, og de er iferd med å romme sine fremskutte stillinger for å unngå å bli angrepet i ryggen av den 8. arme. Det er tegn som tyder på at de har begynt et omfattende demoleringsarbeide og at general Clark forbereder et samlet angrep.

Fasitt. Tysernes vinterlinje i Italia vakler. Den 8. arme har trengt dypt inn i fiendens hovedstillinger. Etter alt å dømme kan man se innte noen uker med store begivenheter på den italienske fronten. Det ser ut til at angrepet mot Roma er kommet igang for alvor.

VESTFRONTEN. Flygende festninger bombet Bremen for 2. gang på 4 dager mandag i dagslys. De var eskortert av britiske jagerfly. 35 tyske jagerfly ble skutt ned. 20 flygende festninger og 15 brit. jagerfly gikk tapt.

Amerikanske flygende festninger gjorde tirsdag tokt mot Solingen i nærheten av Düsseldorf.

Natt til onsdag angrep Mosquitofly mål i Vest-Tyskland.

Onsdag i dagslys ble mål i Vest-Tyskland angrepet av amerikanske bombefly.

11 måneder. I de siste 11 måneder har britiske fly kastet 125.000 tonn bomber over Tyskland.

Det er skjedd mot et tap av vel 3.000 bombefly.

ØSTFRONTEN. Kampene om det store elvesystemet på den hvit-russiske fronten antar stadig større proporsjoner. Russene har rensket store strekninger på begge sider av Sosj, Dnjepr, Beresina og Pripet og kontrollerer et stort antall av de utallige bielvene som faller ut i disse varmløp.

ITALIA: Den nord-italienske befolkningen setter seg til motværge mot tyskerne. I omegnen av Lecco og Bergamo - de holder seg skjult i